

Wydział Samochodów i Maszyn Roboczych

POLITECHNIKA WARSZAWSKA

Teoria maszyn i podstawy automatyki
semestr zimowy 2019/2020

dr inż. Sebastian Korczak

Wykład 3

Metody wyznaczania przyspieszeń mechanizmów płaskich

Metody wyznaczania prędkości i przyspieszeń mechanizmów

Metody wykreślne

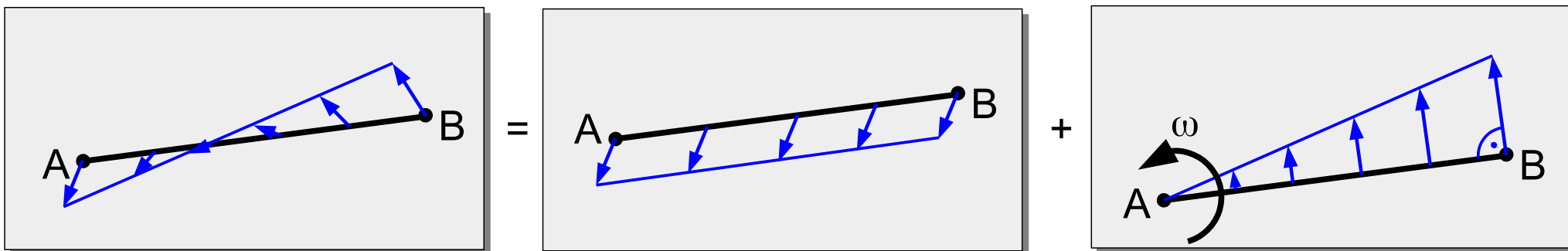
- metoda rzutów prędkości,
- metoda chwilowego środka obrotu,
- metoda chwilowego środka przyspieszeń,
- metoda prędkości obróconych,
- metoda rozkładu prędkości,
- metoda rozkładu przyspieszeń,
- metoda planu prędkości,
- metoda planu przyspieszeń.

Metoda analityczna

Metoda rozkładu prędkości

Dowolny ruch płaski bryły sztywnej możemy przedstawić za pomocą sumy ruchu postępowego i obrotowego.

Przykład 2

$$\vec{v}_B = \vec{v}_A + \vec{v}_{BA}$$

Prędkość
bezwzględna
punktu B

Prędkość ruchu
postępowego całej bryły

Prędkość ruchu
obrotowego punktu B
względem punktu A

$$\vec{v}_{BA} = \vec{\omega} \times \vec{AB}$$

Metoda planu prędkości

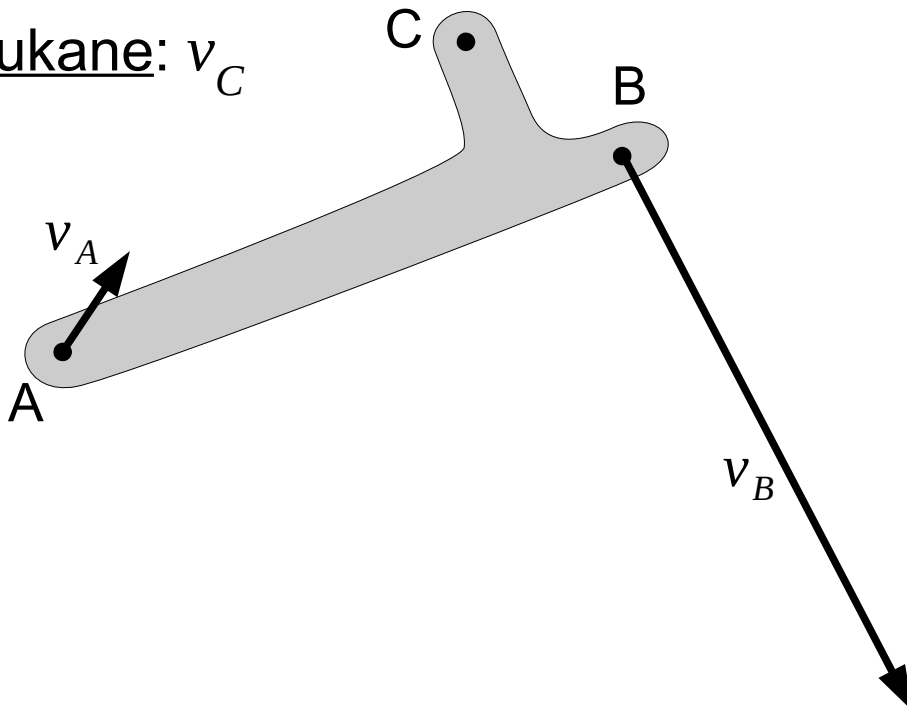
Planem prędkości członu sztywnego nazywamy miejsce geometryczne końców wektorów prędkości bezwzględnych członu odłożonych z punktu zwanego biegunem planu prędkości. Plan prędkości członu jest do niego podobny pod względem konfiguracji punktów i obrócony o kąt 90° zgodnie ze zwrotem chwilowej prędkości kątowej członu.

Metoda planu prędkości

Przykład

Dane: geometria, v_A i v_B

Szukane: v_C

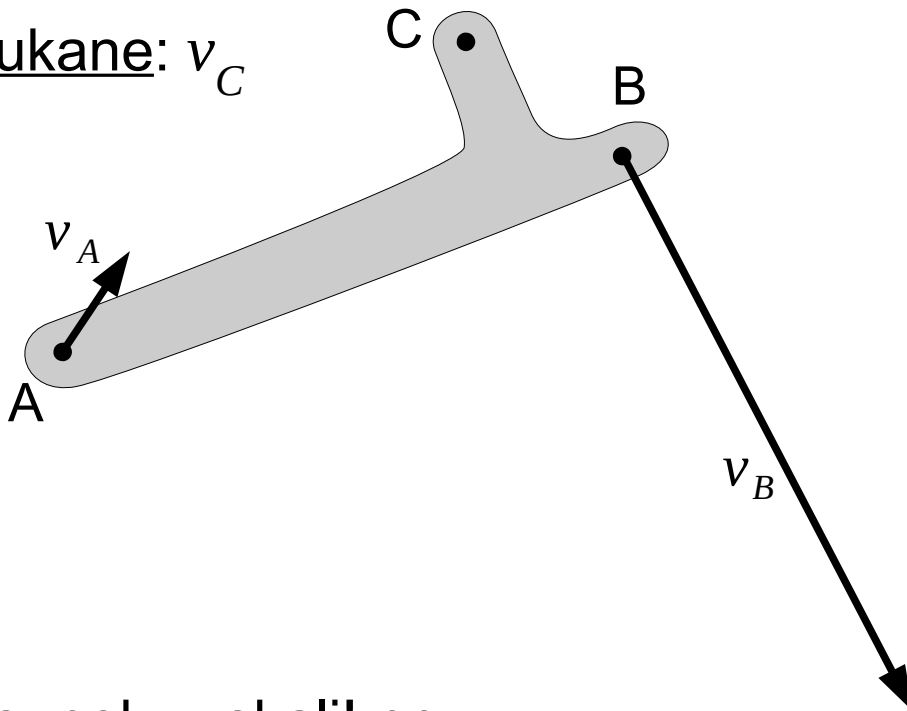

Metoda planu prędkości

Przykład

Dane: geometria, v_A i v_B

Szukane: v_C

Rysunek w skali! np.

Podziałka geometrii: 1cm $\rightarrow$ 10cm

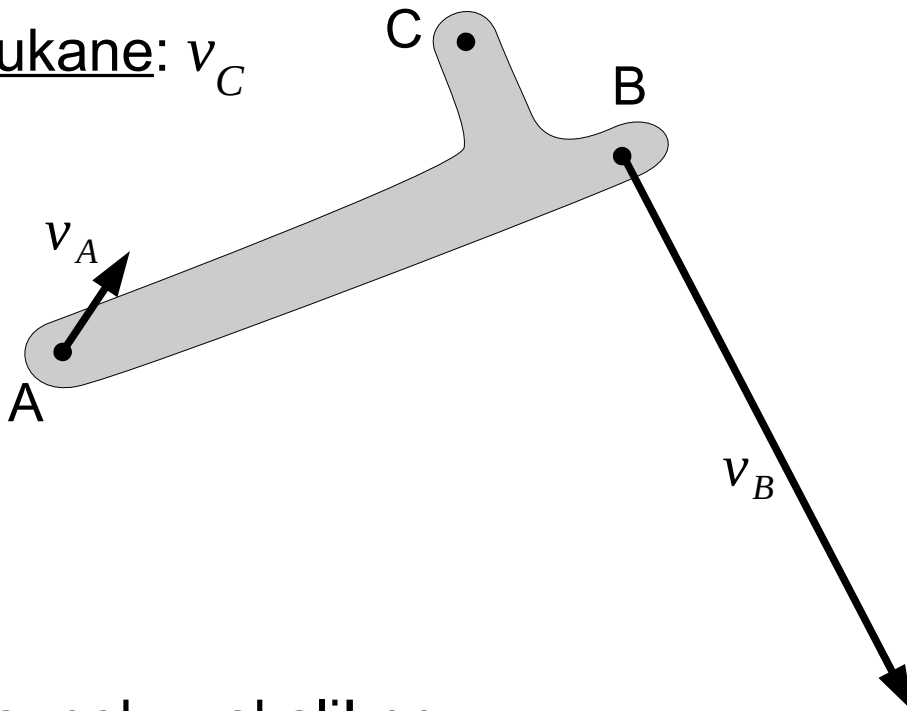
Podziałka wektorów: 1cm $\rightarrow$ 1m/s

Metoda planu prędkości

Przykład

Dane: geometria, v_A i v_B

Szukane: v_C

O_v

Rysunek w skali! np.

Podziałka geometrii: 1cm $\rightarrow$ 10cm

Podziałka wektorów: 1cm $\rightarrow$ 1m/s

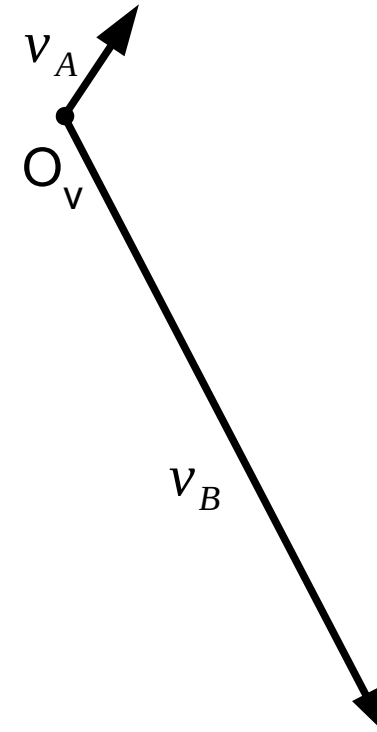
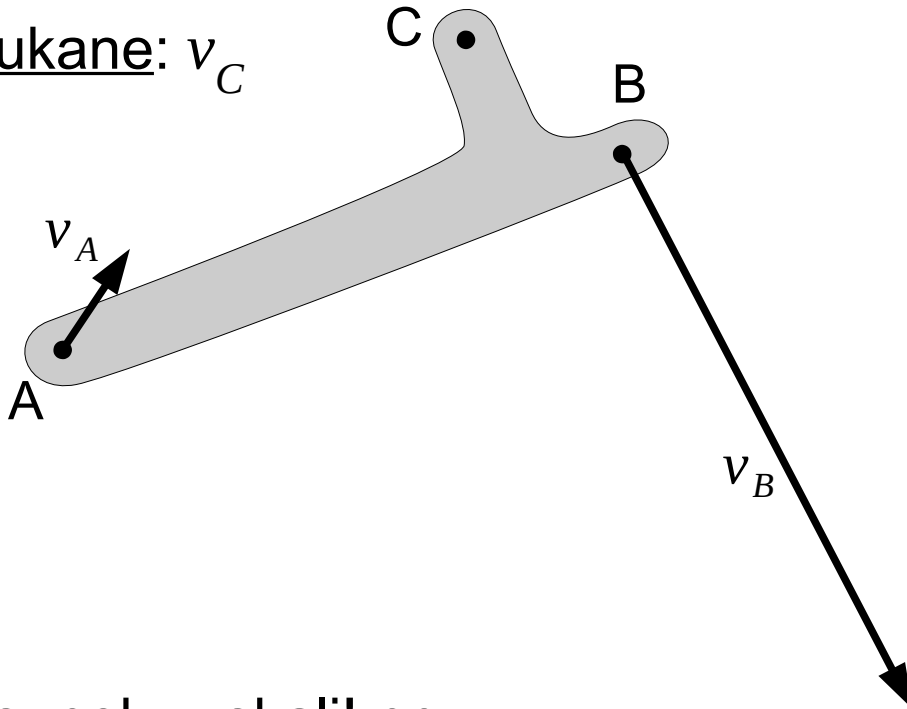

Metoda planu prędkości

Przykład

Dane: geometria, v_A i v_B

Szukane: v_C

Rysunek w skali! np.

Podziałka geometrii: 1cm $\rightarrow$ 10cm

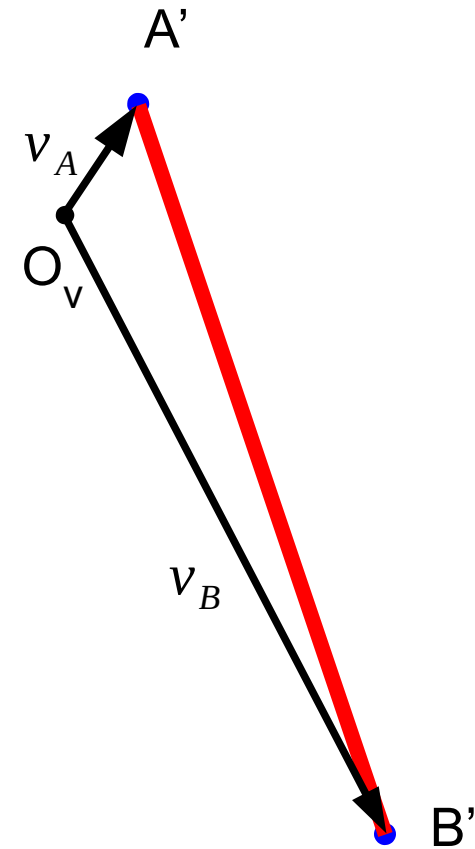
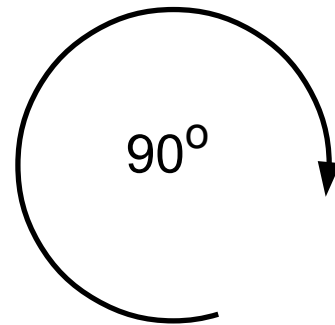
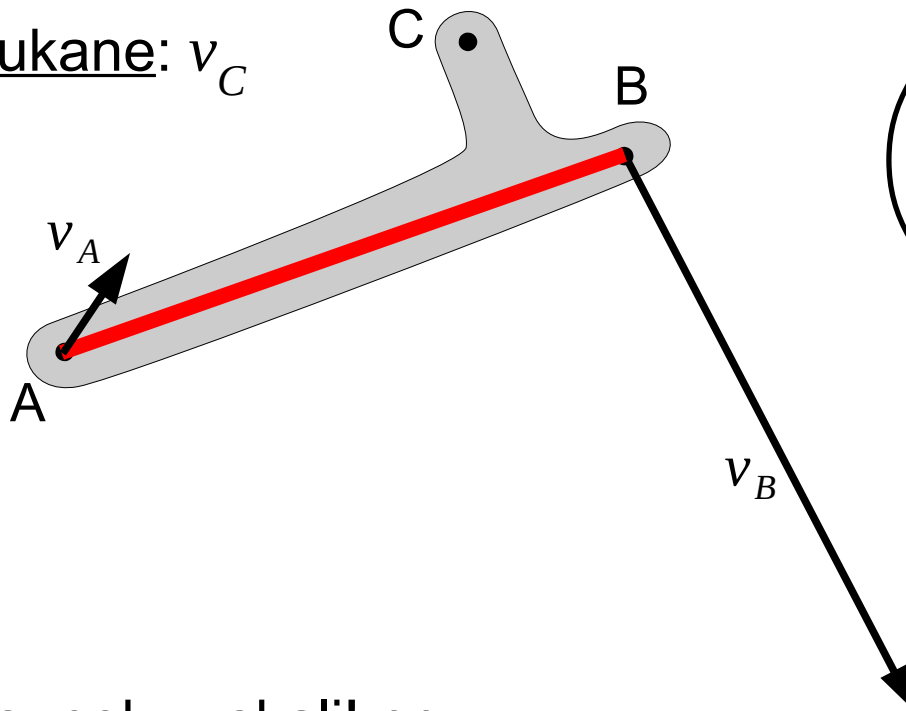
Podziałka wektorów: 1cm $\rightarrow$ 1m/s

Metoda planu prędkości

Przykład

Dane: geometria, v_A i v_B

Szukane: v_C

Rysunek w skali! np.

Podziałka geometrii: 1cm $\rightarrow$ 10cm

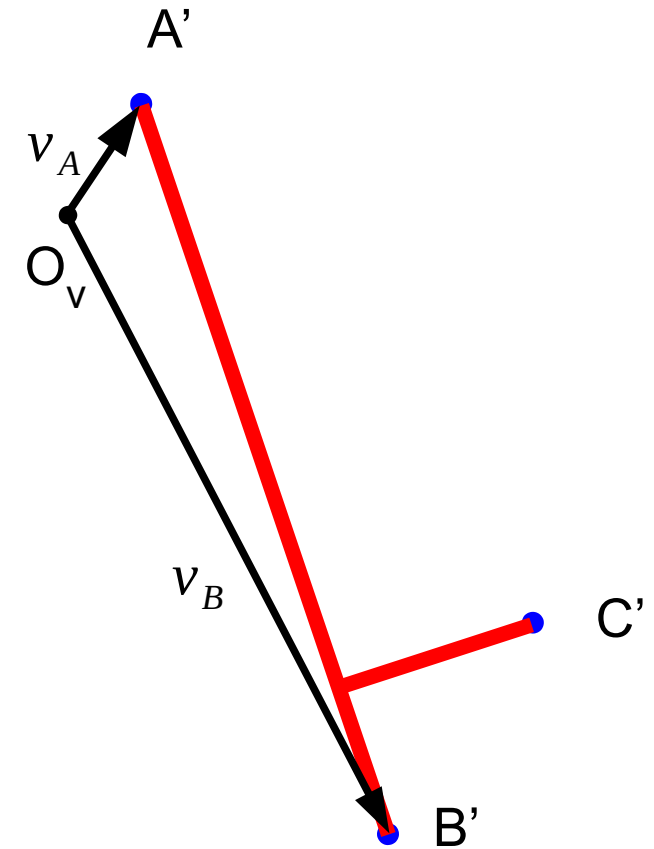
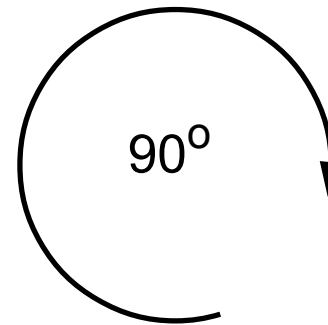
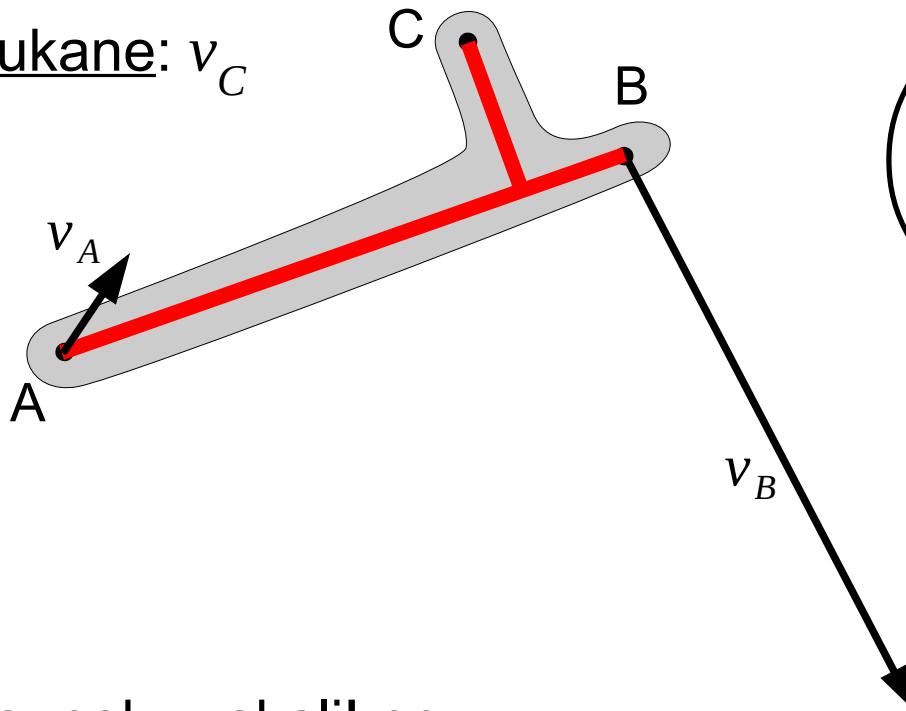
Podziałka wektorów: 1cm $\rightarrow$ 1m/s

Metoda planu prędkości

Przykład

Dane: geometria, v_A i v_B

Szukane: v_C

Rysunek w skali! np.

Podziałka geometrii: 1cm $\rightarrow$ 10cm

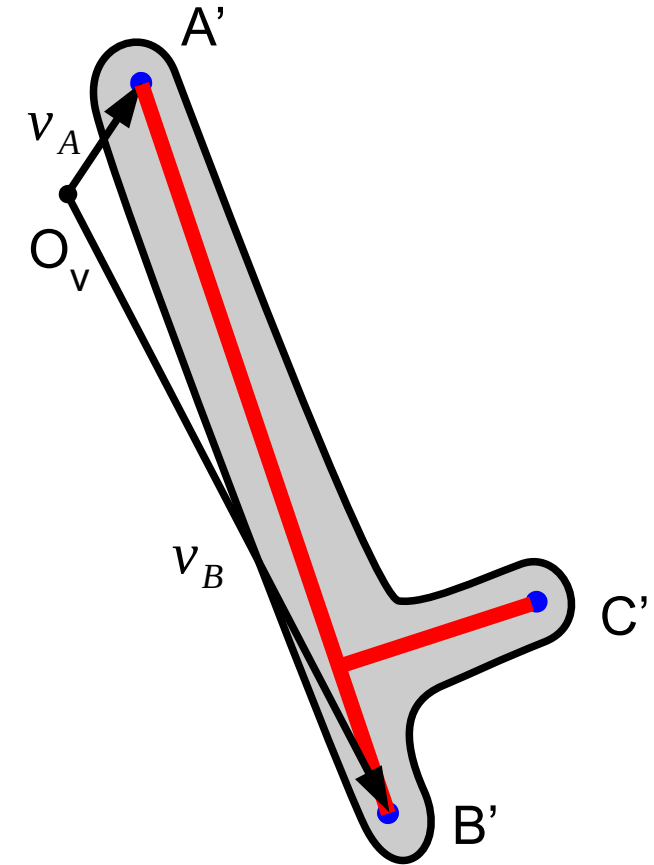
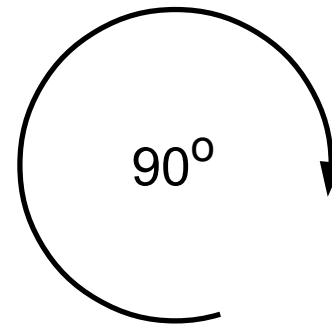
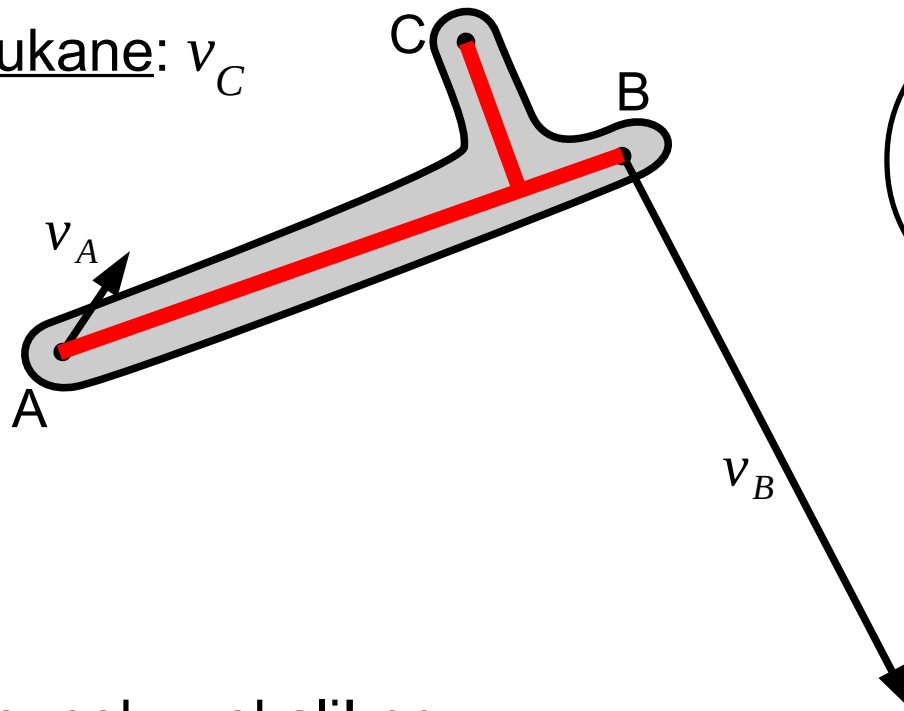
Podziałka wektorów: 1cm $\rightarrow$ 1m/s

Metoda planu prędkości

Przykład

Dane: geometria, v_A i v_B

Szukane: v_C

Rysunek w skali! np.

Podziałka geometrii: 1cm $\rightarrow$ 10cm

Podziałka wektorów: 1cm $\rightarrow$ 1m/s

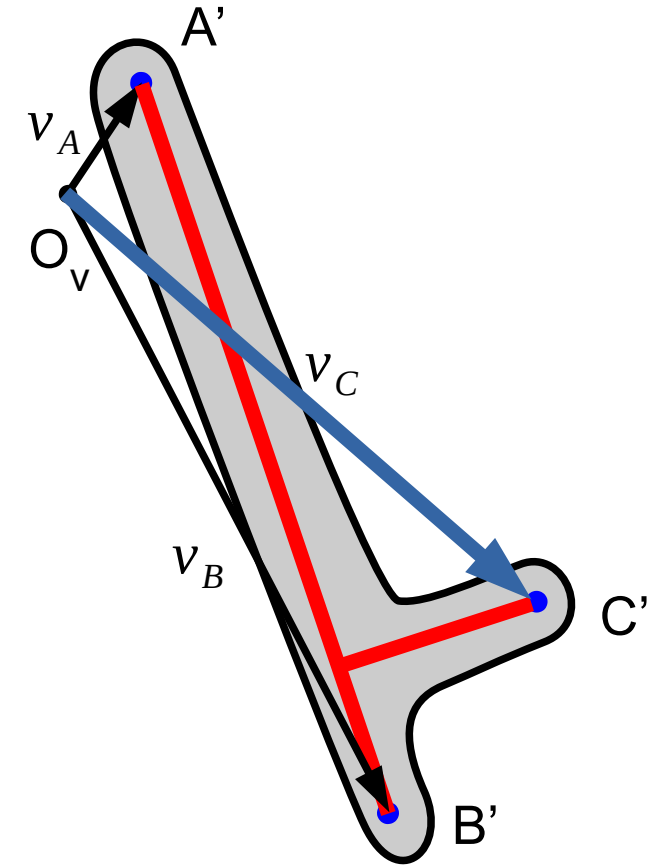
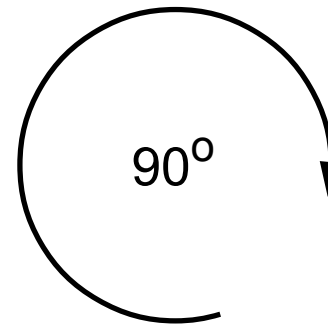
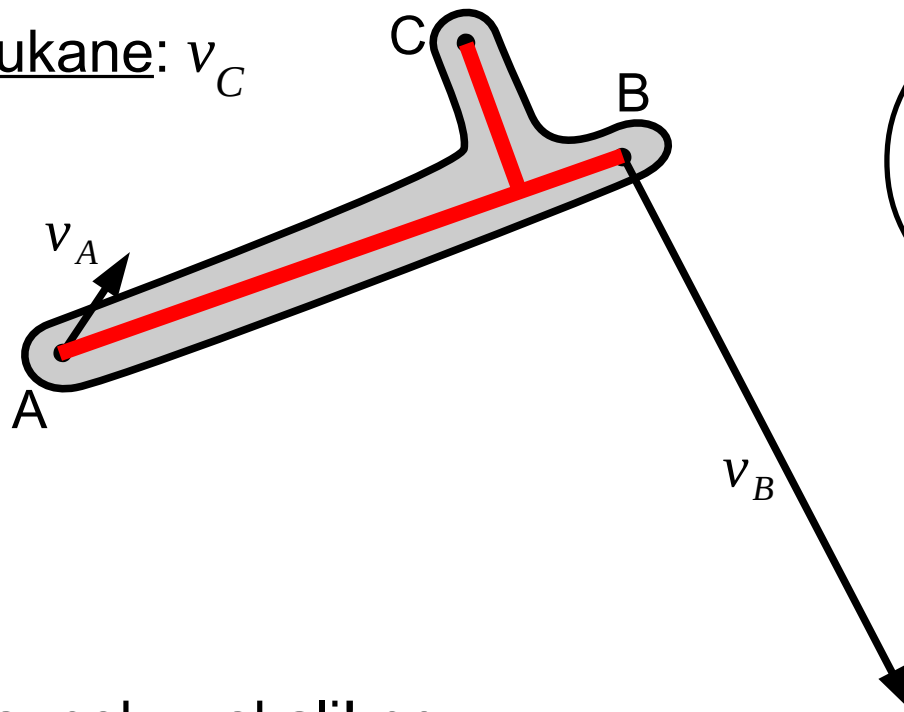
Inna podziałka geometrii!

Metoda planu prędkości

Przykład

Dane: geometria, v_A i v_B

Szukane: v_C

Rysunek w skali! np.

Podziałka geometrii: 1cm → 10cm

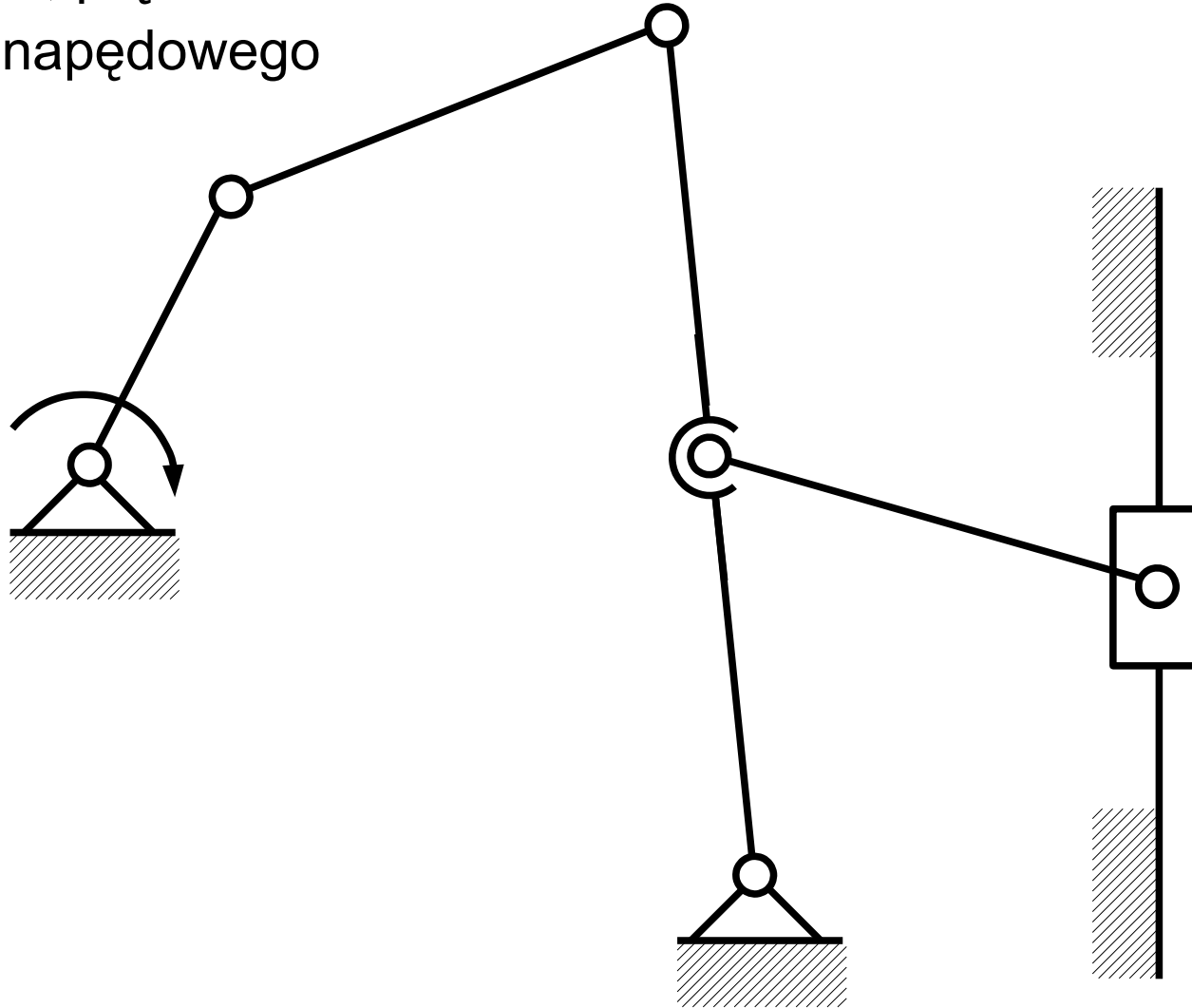
Podziałka wektorów: 1cm → 1m/s

Inna podziałka geometrii!

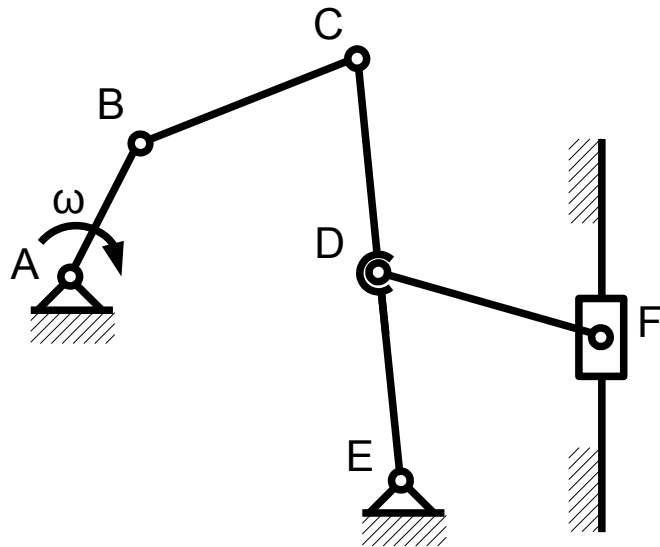
Metody wyznaczania prędkości mechanizmów płaskich

Przykład

Dane: geometria, prędkość
kątowna członu napędowego

Metody wyznaczania prędkości mechanizmów płaskich

Przykład

Metody wyznaczania prędkości i przyspieszeń mechanizmów

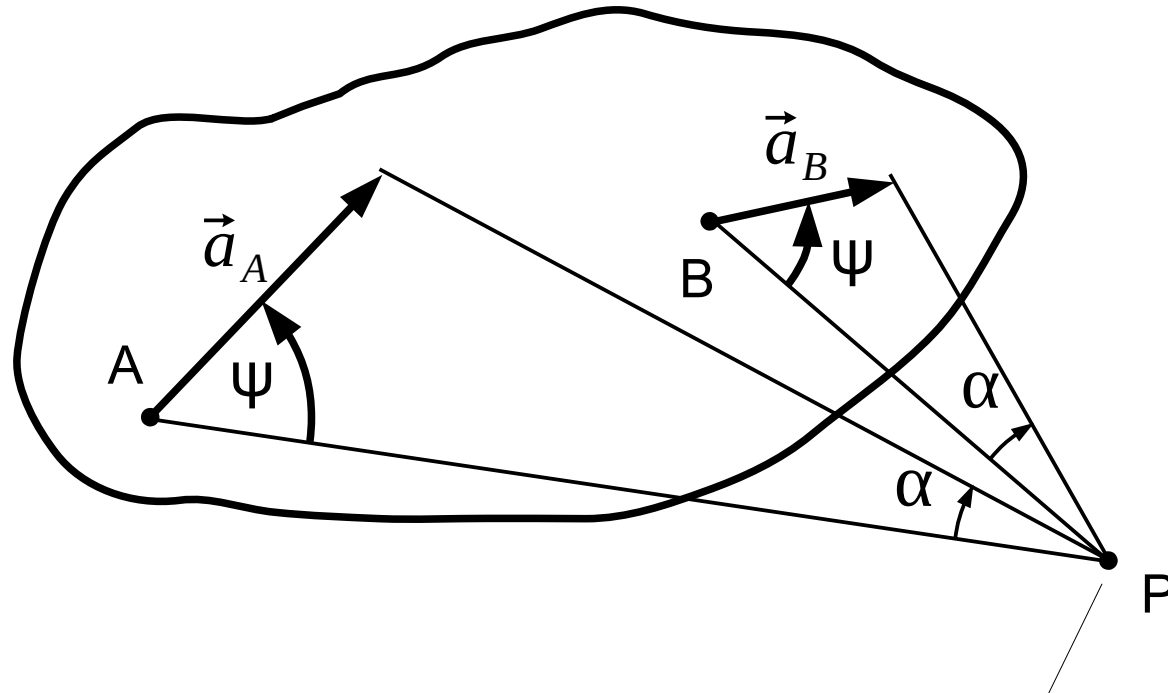
Metody wykreślne

- metoda rzutów prędkości,
- metoda chwilowego środka obrotu,
- metoda chwilowego środka przyspieszeń,
- metoda prędkości obróconych,
- metoda rozkładu prędkości,
- metoda rozkładu przyspieszeń,
- metoda planu prędkości,
- metoda planu przyspieszeń.

Metoda analityczna

Chwilowy środek przyspieszeń

środek przyspieszeń

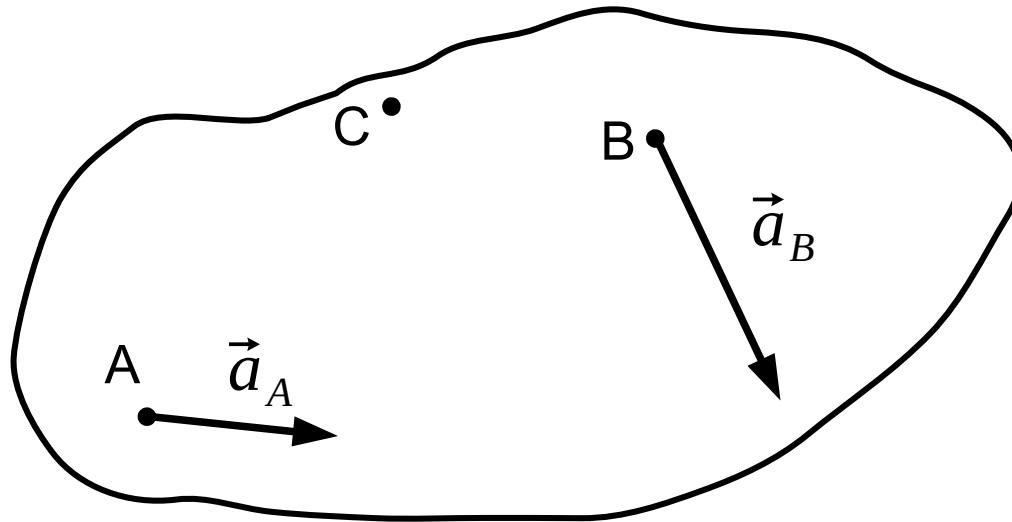
$$\psi = \operatorname{arctg} \frac{\varepsilon}{\omega^2}$$

Metoda chwilowego środka przyspieszeń

Przykład

Dane: $\bar{a}_A$ i $\bar{a}_B$

Szukane: $\bar{a}_C$

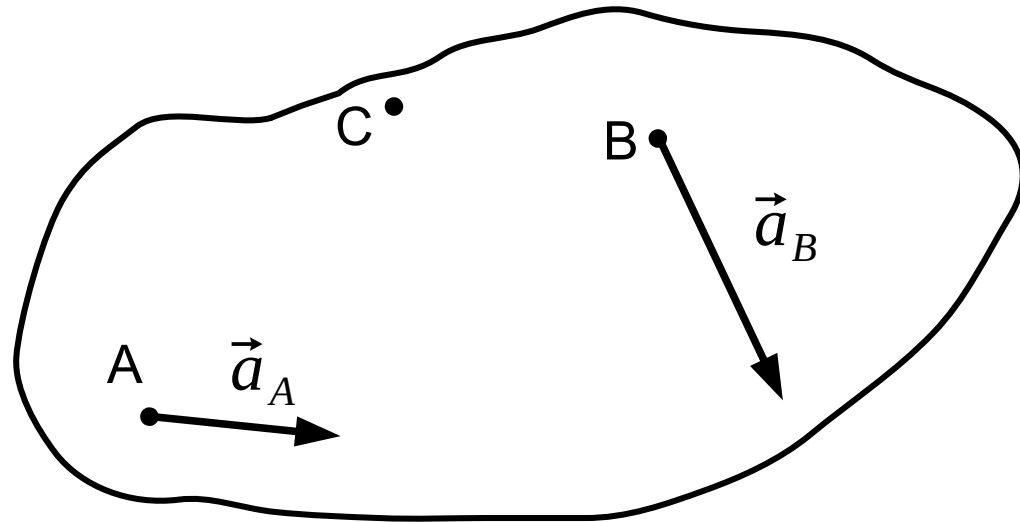
Metoda chwilowego środka przyspieszeń

Przykład

Dane: $\bar{a}_A$ i $\bar{a}_B$

Szukane: $\bar{a}_C$

1. krok:
konstrukcja ψ

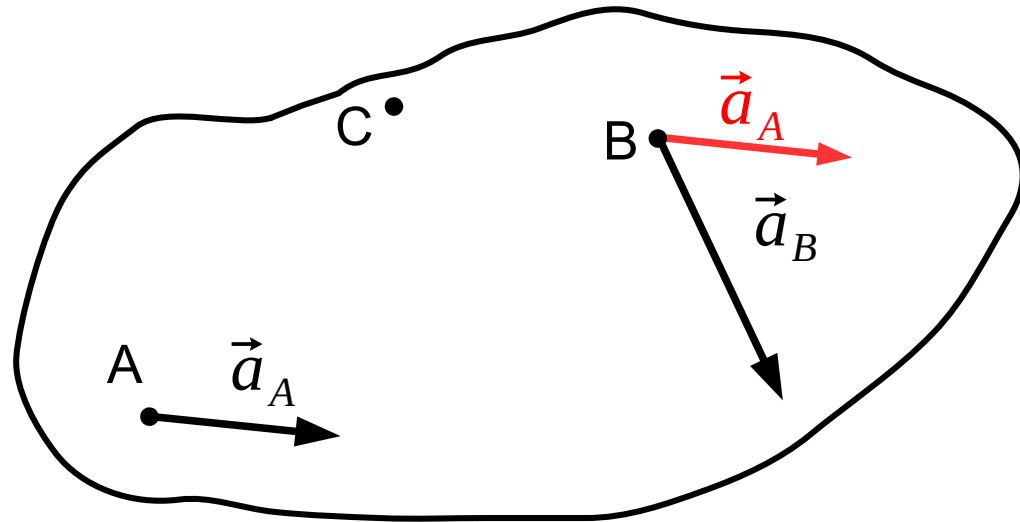
Metoda chwilowego środka przyspieszeń

Przykład

Dane: $\bar{a}_A$ i $\bar{a}_B$

Szukane: $\bar{a}_C$

1. krok:
konstrukcja ψ

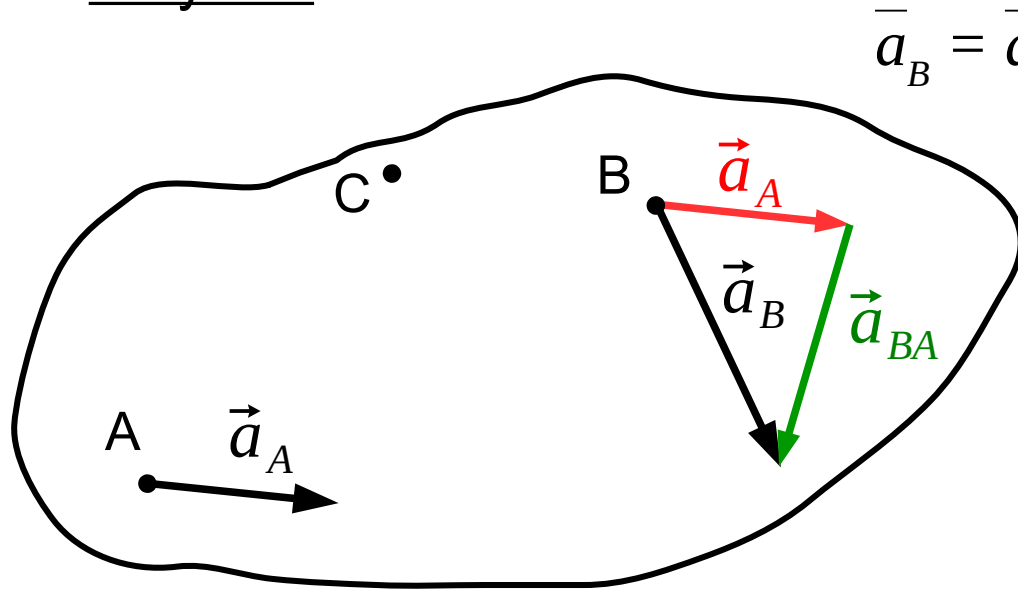
Metoda chwilowego środka przyspieszeń

Przykład

Dane: $\vec{a}_A$ i $\vec{a}_B$

Szukane: $\vec{a}_C$

1. krok:
konstrukcja ψ

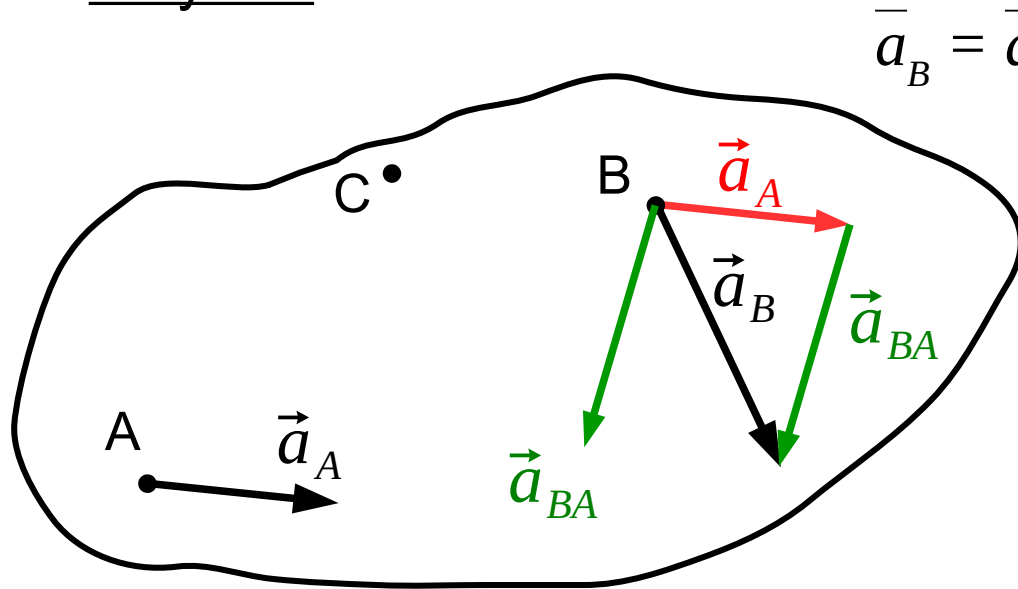
Metoda chwilowego środka przyspieszeń

Przykład

Dane: $\vec{a}_A$ i $\vec{a}_B$

Szukane: $\vec{a}_C$

1. krok:
konstrukcja ψ

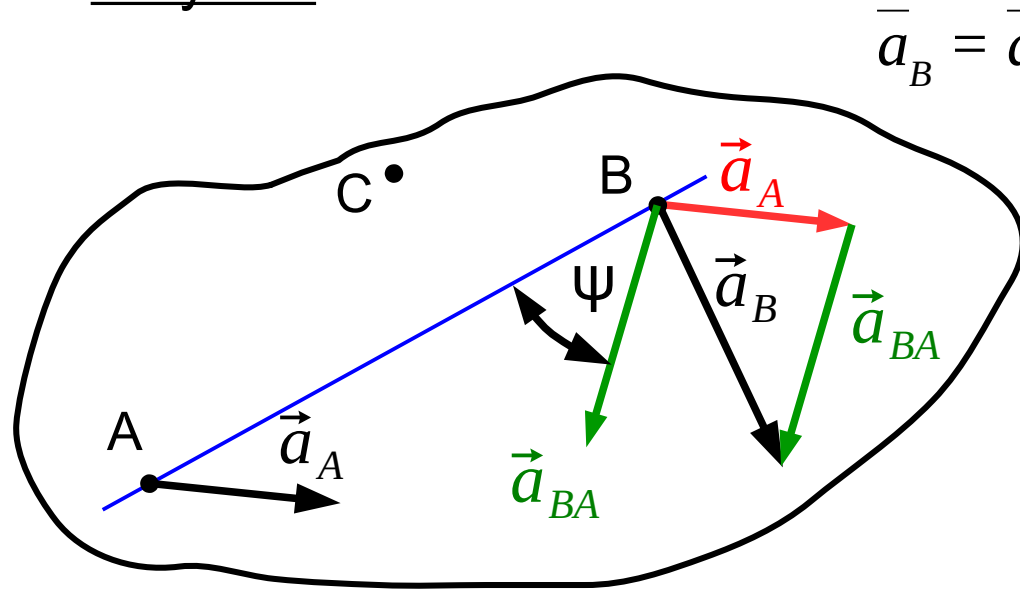
Metoda chwilowego środka przyspieszeń

Przykład

Dane: $\vec{a}_A$ i $\vec{a}_B$

Szukane: $\vec{a}_C$

1. krok:
konstrukcja ψ

$$\vec{a}_B = \vec{a}_A + \vec{a}_{BA}$$

Metoda chwilowego środka przyspieszeń

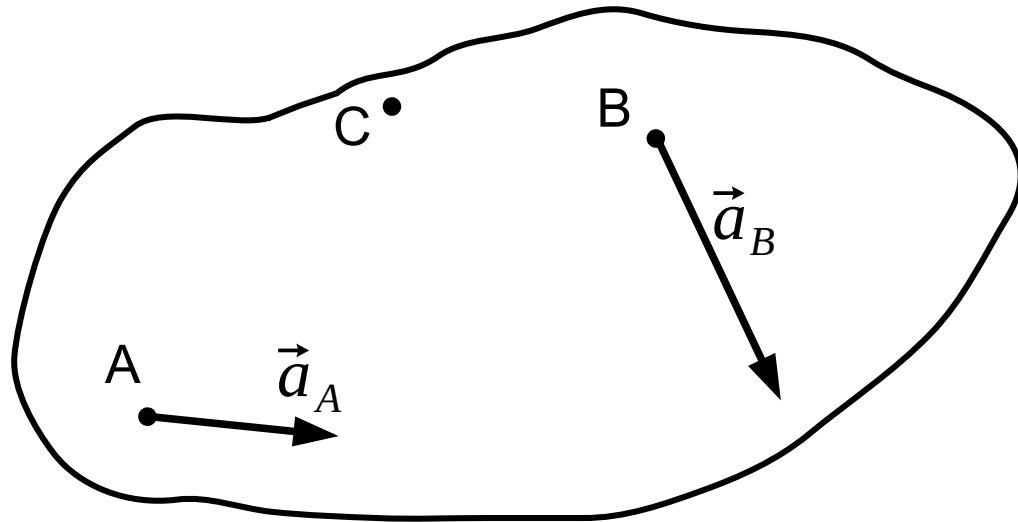
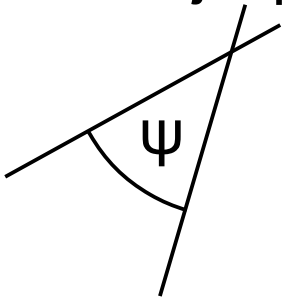
Przykład

Dane: $\vec{a}_A$ i $\vec{a}_B$

Szukane: $\vec{a}_C$

1. krok:

konstrukcja ψ

Metoda chwilowego środka przyspieszeń

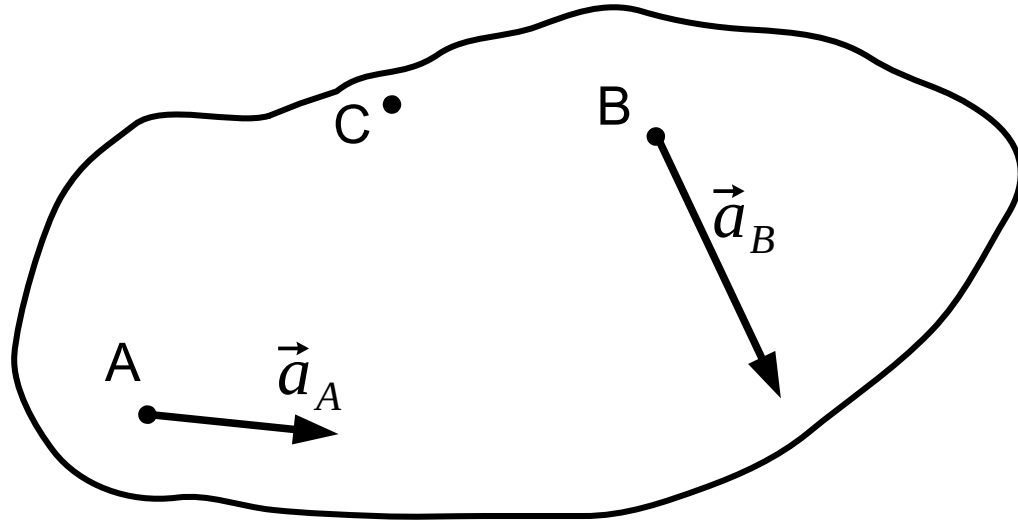
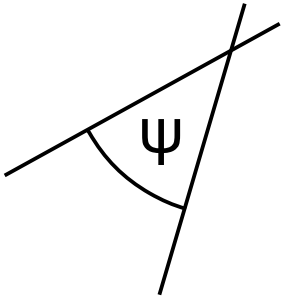
Przykład

Dane: $\bar{a}_A$ i $\bar{a}_B$

Szukane: $\bar{a}_C$

1. krok:

konstrukcja ψ

2. krok: znalezienie
środka przyspieszeń

Metoda chwilowego środka przyspieszeń

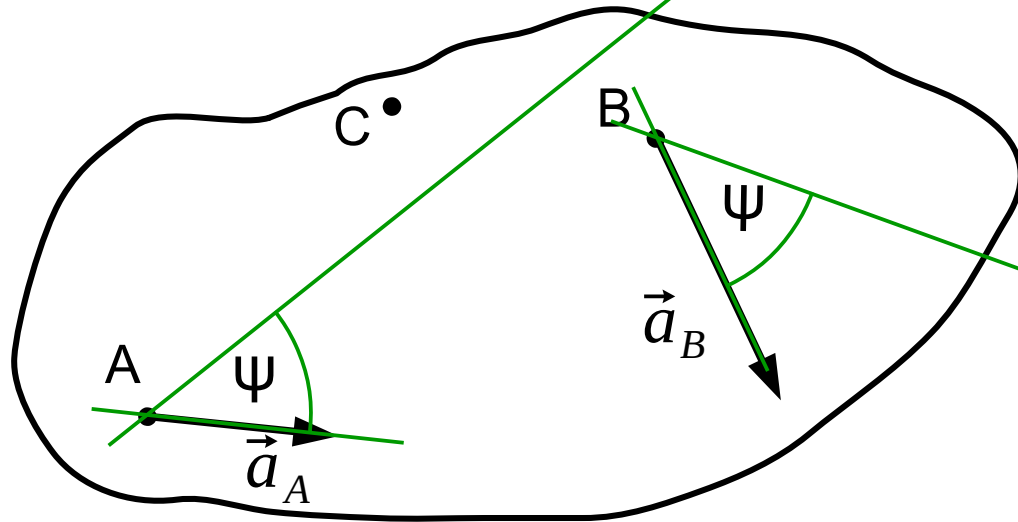
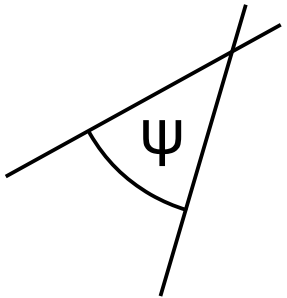
Przykład

Dane: $\vec{a}_A$ i $\vec{a}_B$

Szukane: $\vec{a}_C$

1. krok:

konstrukcja ψ

2. krok: znalezienie
środka przyspieszeń

Metoda chwilowego środka przyspieszeń

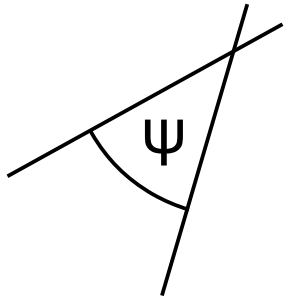
Przykład

Dane: $\vec{a}_A$ i $\vec{a}_B$

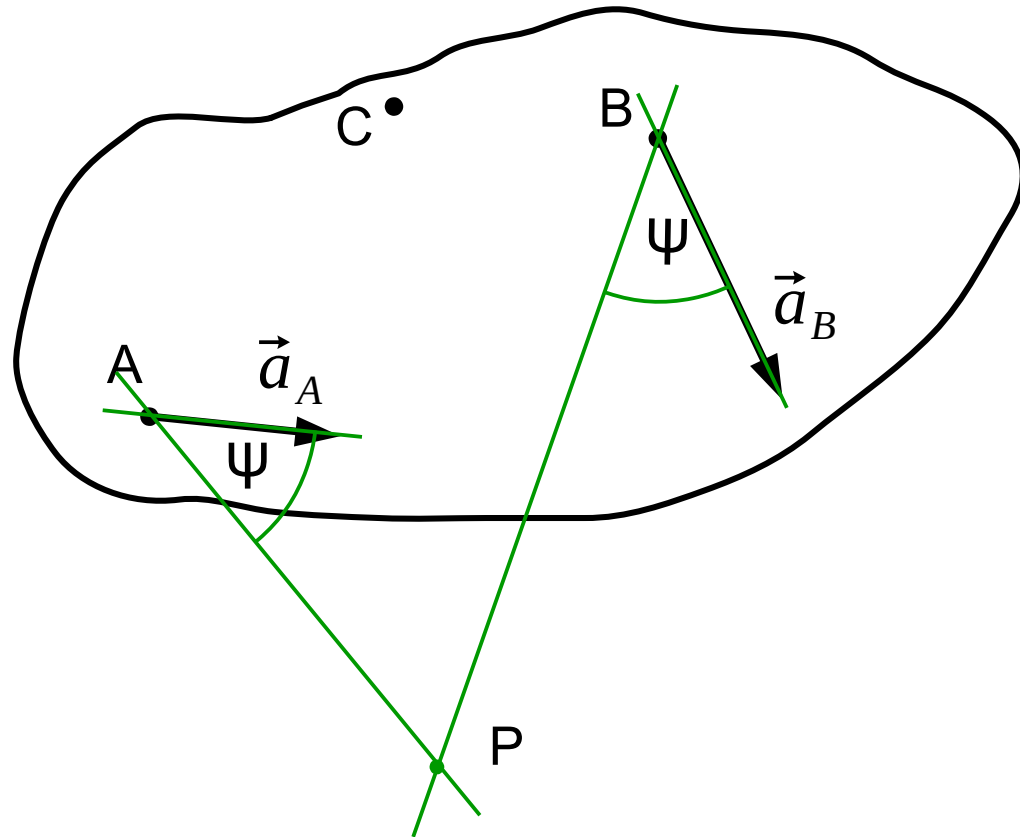
Szukane: $\vec{a}_C$

1. krok:

konstrukcja ψ

2. krok: znalezienie
środka przyspieszeń

Metoda chwilowego środka przyspieszeń

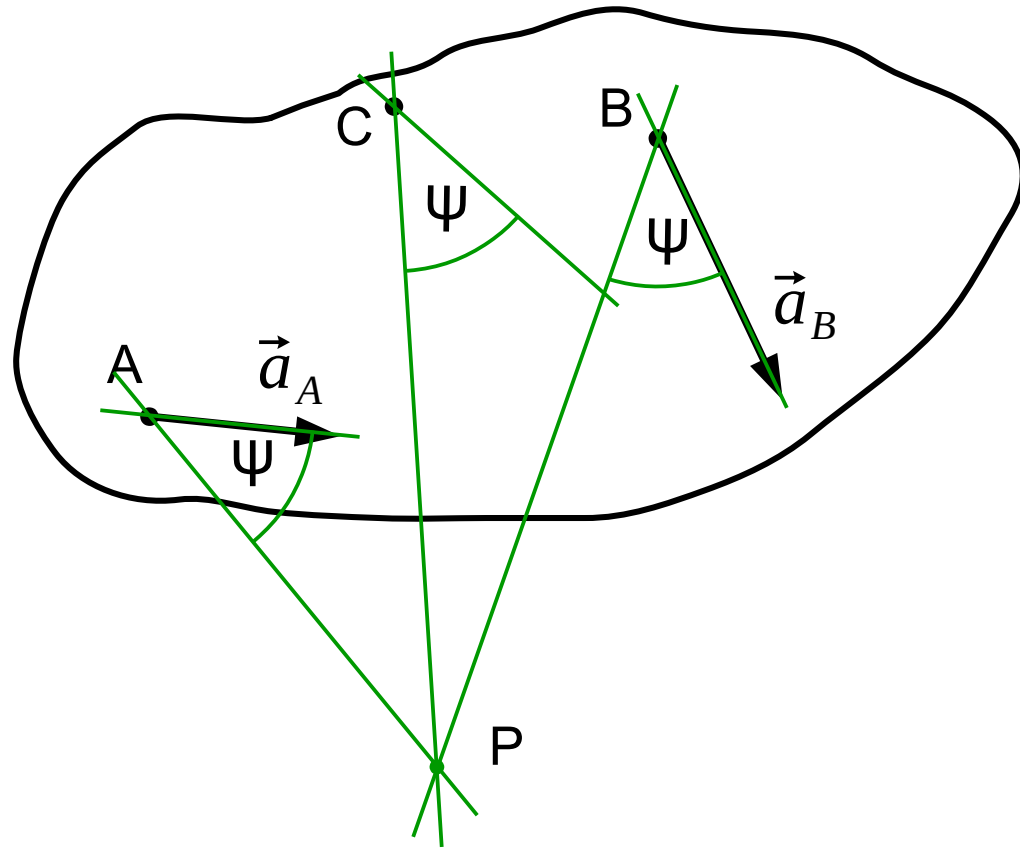
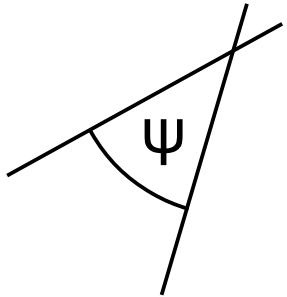
Przykład

Dane: $\vec{a}_A$ i $\vec{a}_B$

Szukane: $\vec{a}_C$

1. krok:

konstrukcja ψ

2. krok: znalezienie
środka przyspieszeń

3. krok: konstrukcja $\vec{a}_C$

Metoda chwilowego środka przyspieszeń

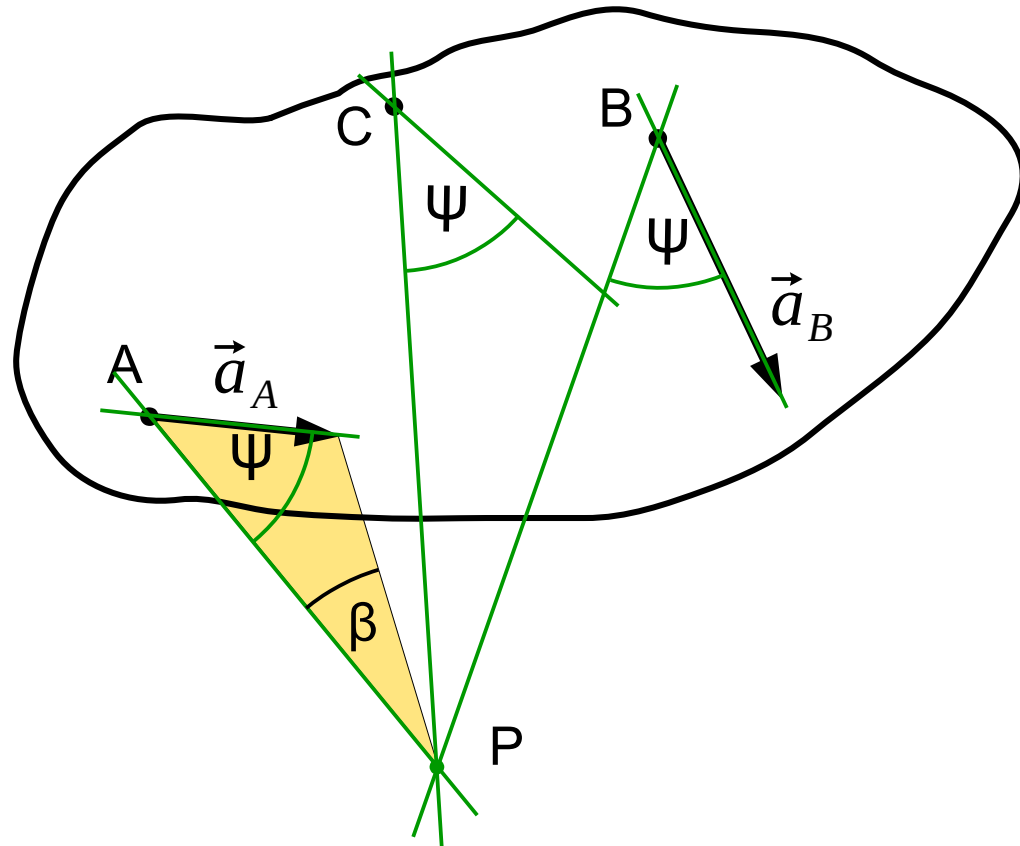
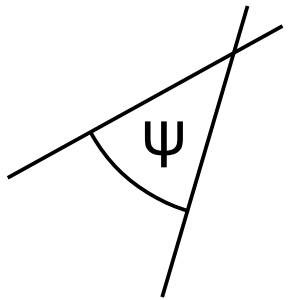
Przykład

Dane: $\vec{a}_A$ i $\vec{a}_B$

Szukane: $\vec{a}_C$

1. krok:

konstrukcja ψ

2. krok: znalezienie
środka przyspieszeń

3. krok: konstrukcja $\vec{a}_C$

Metoda chwilowego środka przyspieszeń

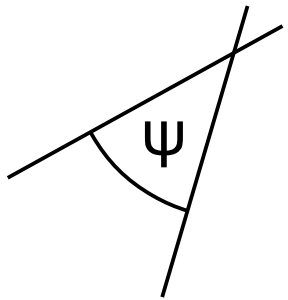
Przykład

Dane: $\vec{a}_A$ i $\vec{a}_B$

Szukane: $\vec{a}_C$

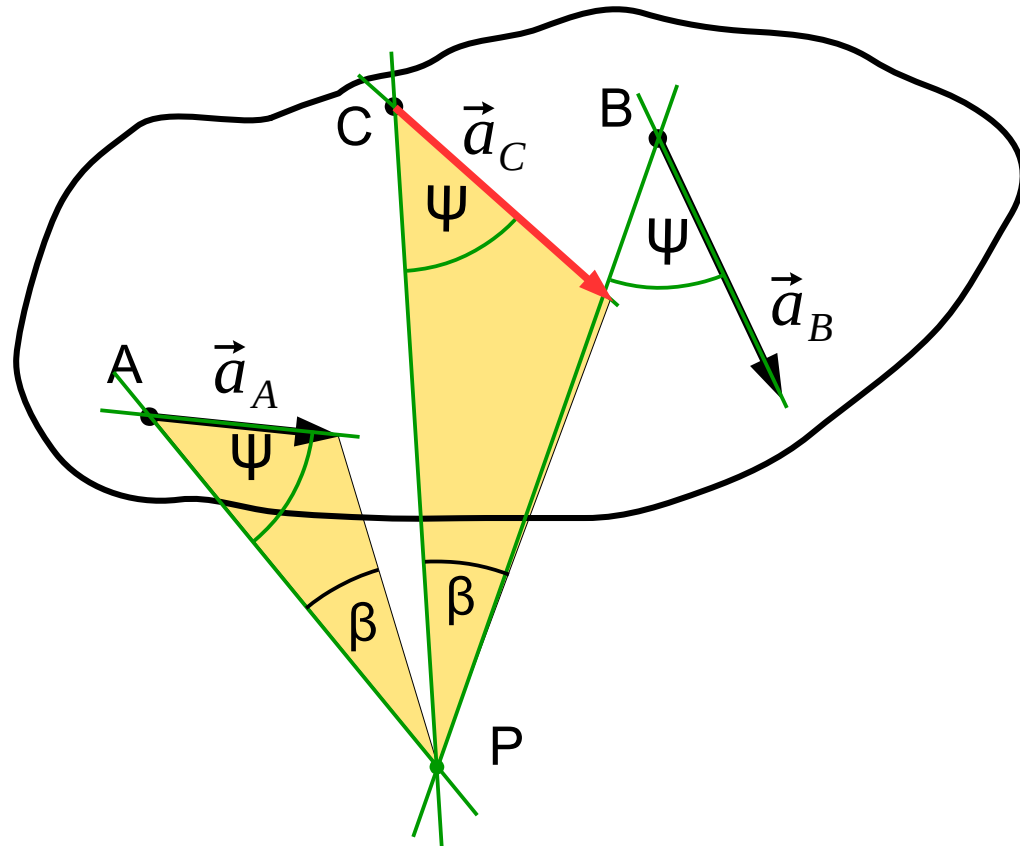
1. krok:

konstrukcja ψ

2. krok: znalezienie
środka przyspieszeń

3. krok: konstrukcja $\vec{a}_C$

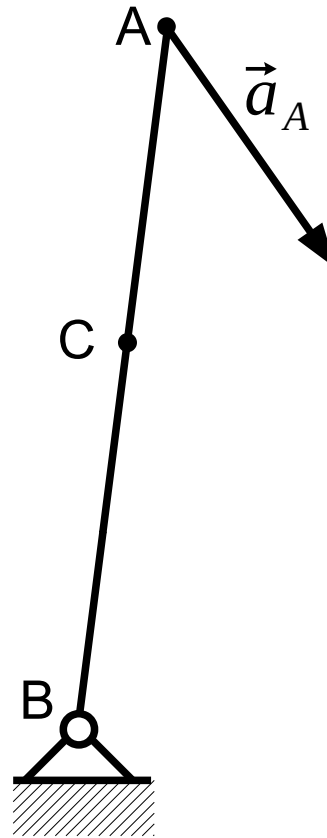

Metoda chwilowego środka przyspieszeń

Przykład 2

Dane: $\vec{a}_A$

Szukane: $\vec{a}_C$

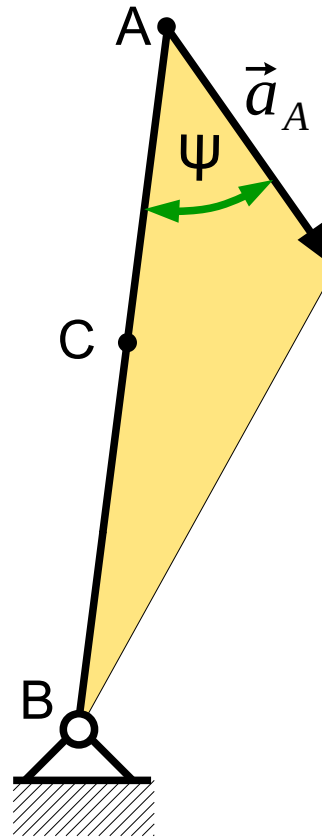

Metoda chwilowego środka przyspieszeń

Przykład 2

Dane: $\vec{a}_A$

Szukane: $\vec{a}_C$

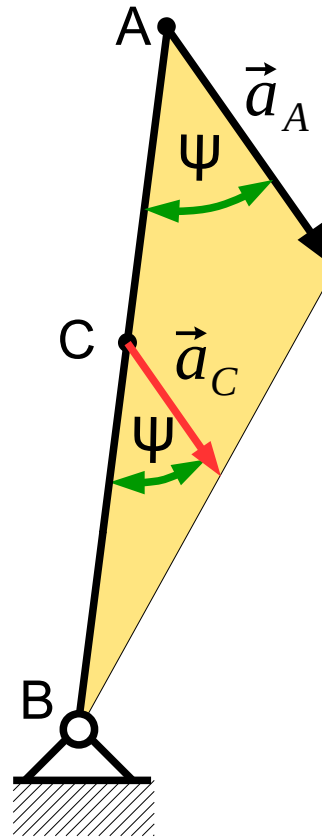

Metoda chwilowego środka przyspieszeń

Przykład 2

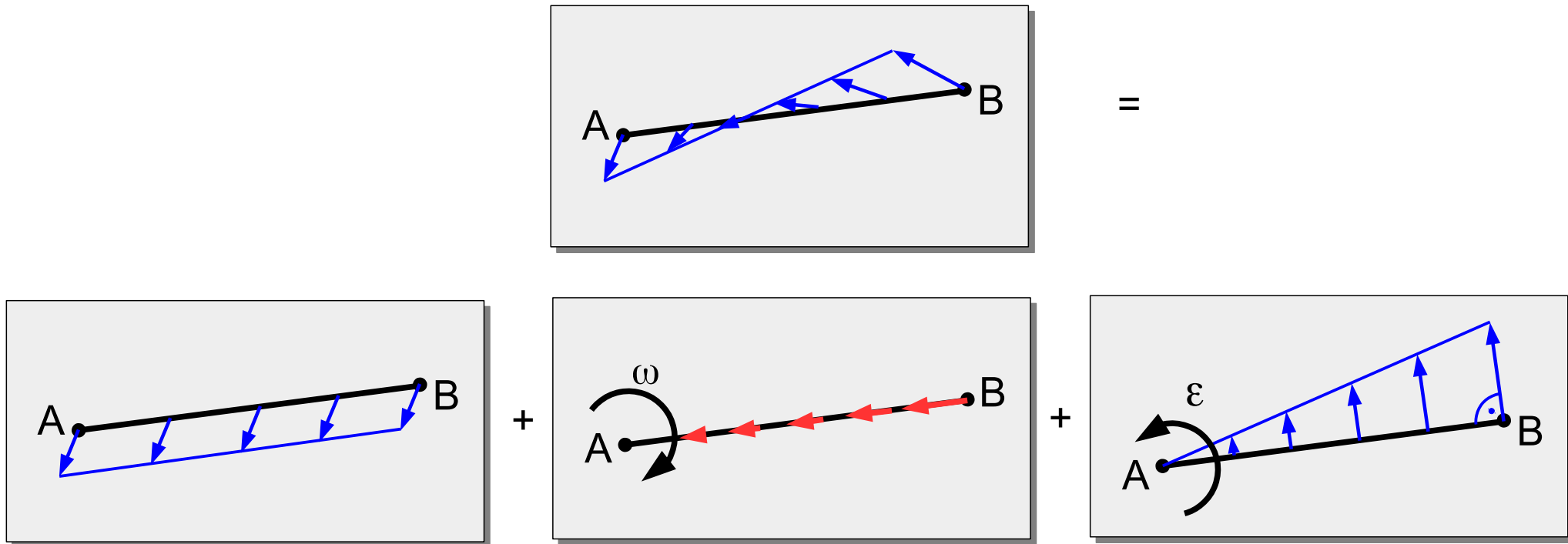
Dane: $\vec{a}_A$

Szukane: $\vec{a}_C$

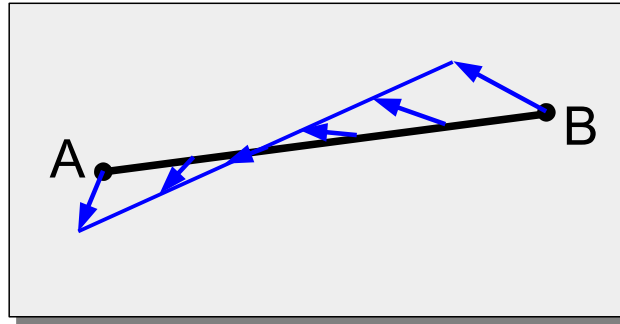
Metoda rozkładu przyspieszeń

Przykład

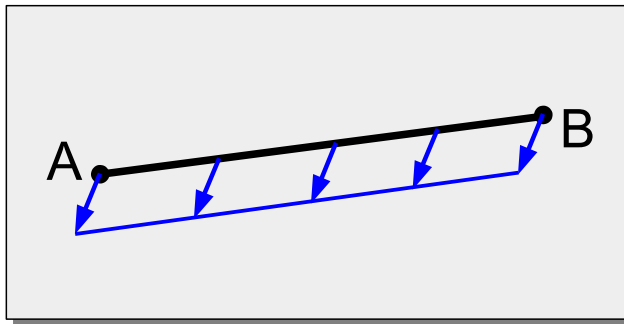

Metoda rozkładu przyspieszeń

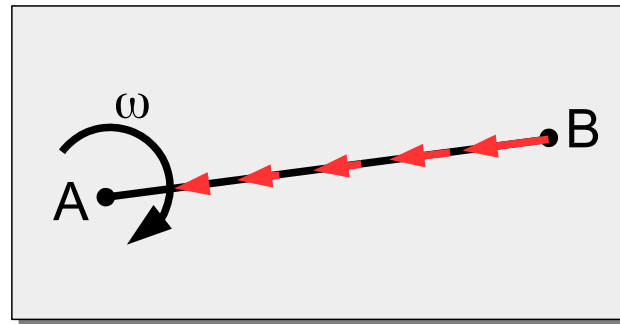
Przykład

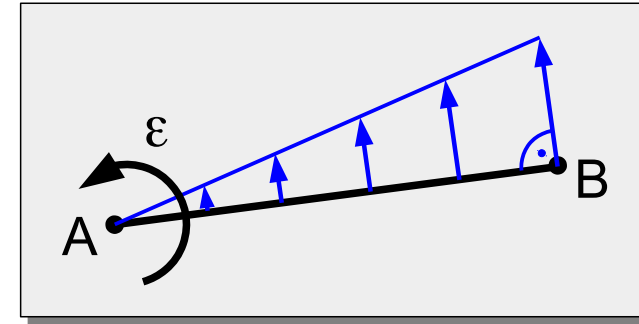
=

+

+

$$\vec{a}_B = \vec{a}_A + \vec{a}_{BA} = \vec{a}_A + \vec{a}_{BA}^n + \vec{a}_{BA}^t$$

Przyspieszenie
bezwzględne punktu B

Przyspieszenie bryły w
ruchu postępowym

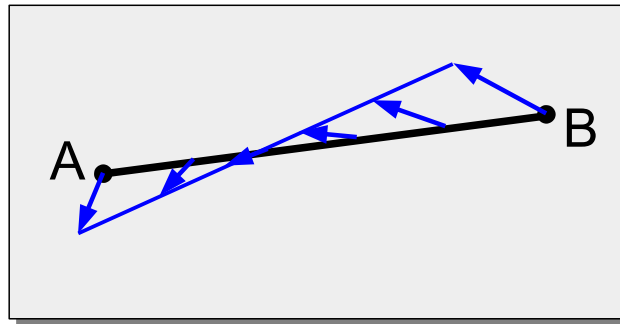
Przyspieszenie punktu B w
ruchu obrotowym względem A.

Przyspieszenie
styczne

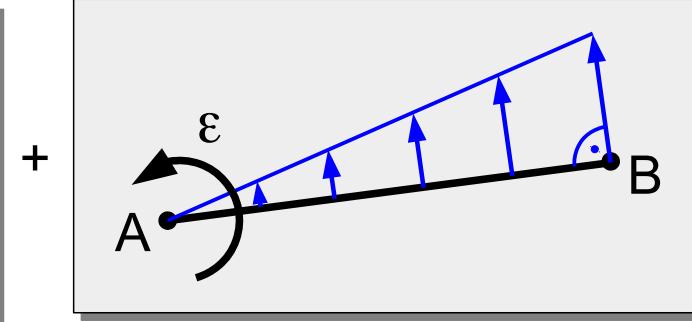
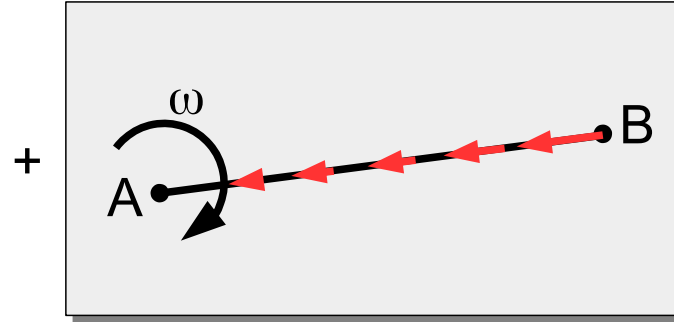
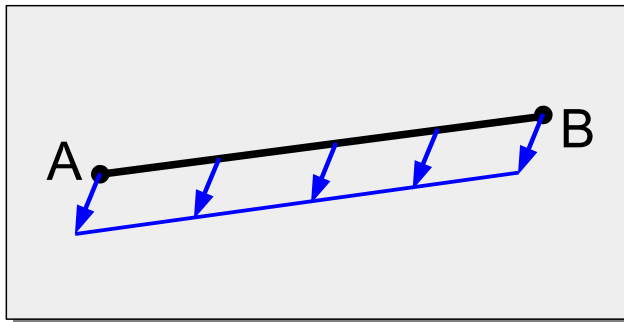
Przyspieszenie
dośrodkowe (normalne)

Metoda rozkładu przyspieszeń

Przykład

=

$$\vec{a}_B = \vec{a}_A + \vec{a}_{BA} = \vec{a}_A + \vec{a}_{BA}^n + \vec{a}_{BA}^t$$

Przyspieszenie
dośrodkowe (normalne)

Przyspieszenie
styczne

$$\vec{a}_{BA} = \vec{\varepsilon} \times \vec{AB}$$

$$\vec{a}_{BA} = \vec{\omega} \times (\vec{\omega} \times \vec{AB}) = -\omega^2 \vec{AB}$$

Plan przyspieszeń

Planem przyspieszeń członu sztywnego nazywamy miejsce geometryczne końców wektorów przyspieszeń bezwzględnych członu odłożonych z punktu zwanego biegunem planu przyspieszeń.

Plan przyspieszeń członu jest do niego podobny pod względem konfiguracji punktów i obrócony o kąt $(180^\circ - \psi)$ w kierunku:

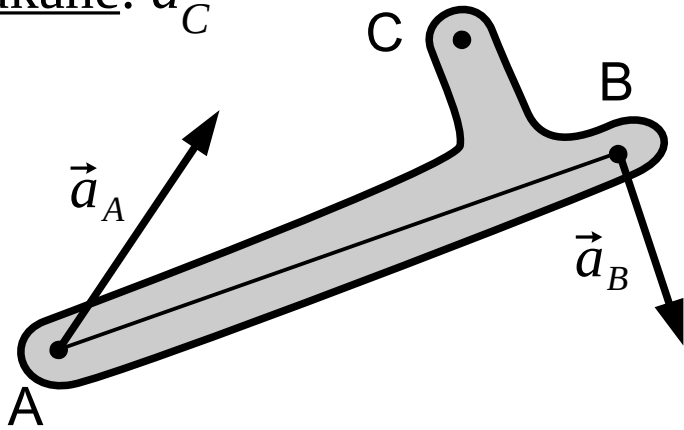
- zgodnym ze zwrotem chwilowej prędkości kątowej członu, jeżeli jednakowe są zwroty wektorów ω i ε ,*
- przeciwnym do zwrotu chwilowej prędkości kątowej członu, jeżeli przeciwne są zwroty wektorów ω i ε .*

Metoda planu przyspieszeń

Przykład

Dane: $\vec{a}_A, \vec{a}_B$ + geometria

Szukane: $\vec{a}_C$

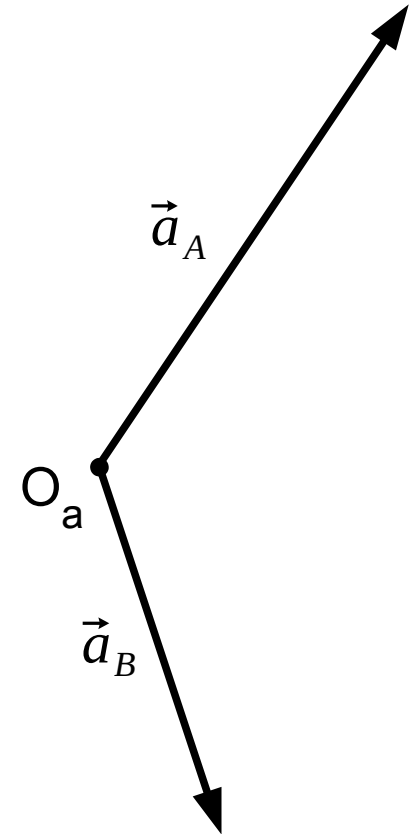
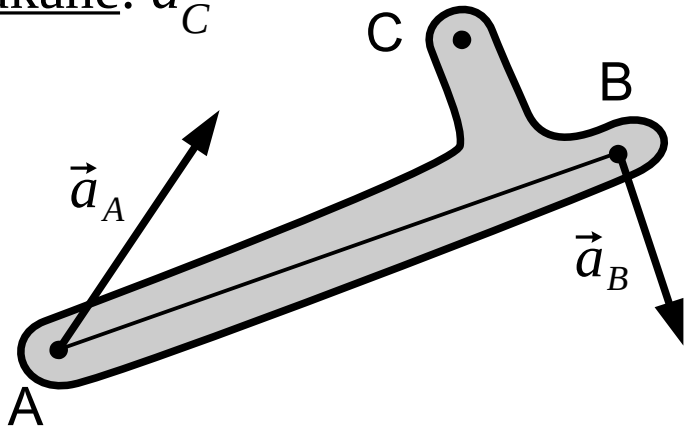

Metoda planu przyspieszeń

Przykład

Dane: $\vec{a}_A$, $\vec{a}_B$ + geometria

Szukane: $\vec{a}_C$

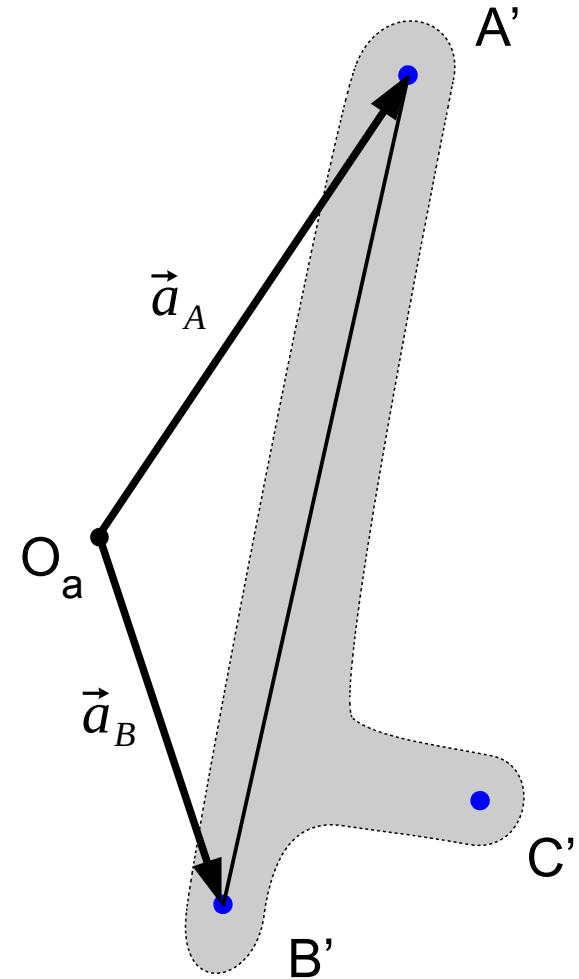
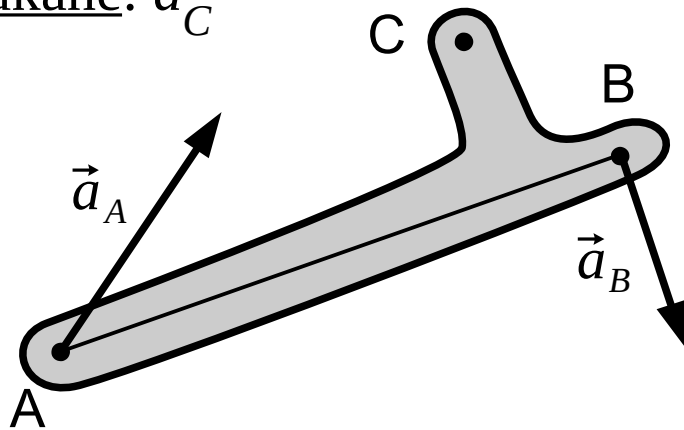
Przyspieszenia w skali, np.: 1cm $\rightarrow$ 1m/s²

Metoda planu przyspieszeń

Przykład

Dane: $\vec{a}_A, \vec{a}_B$ + geometria

Szukane: $\vec{a}_C$

Przyspieszenia w skali, np.: 1cm $\rightarrow$ 1m/s²
Geometria w skali względem rozmiarów rzeczywistych

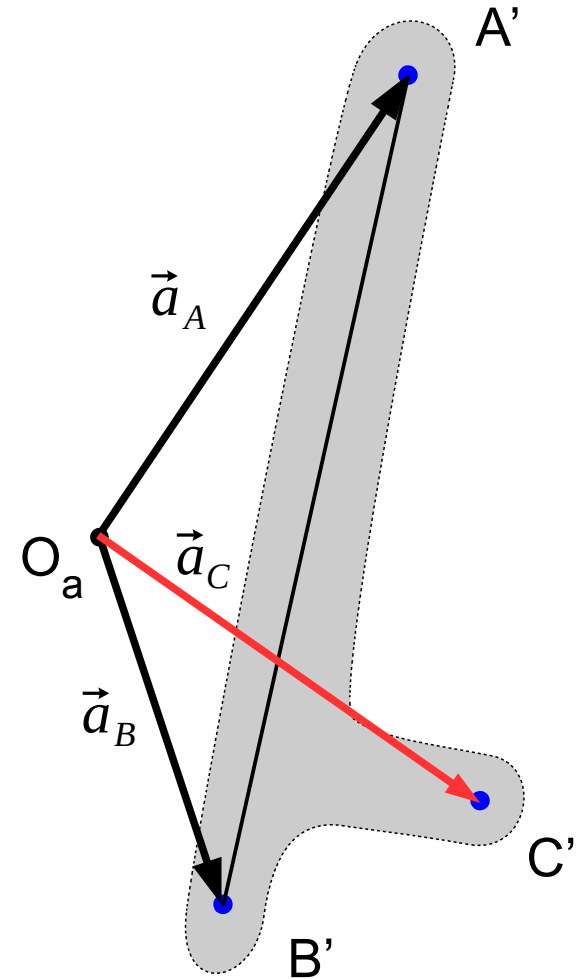
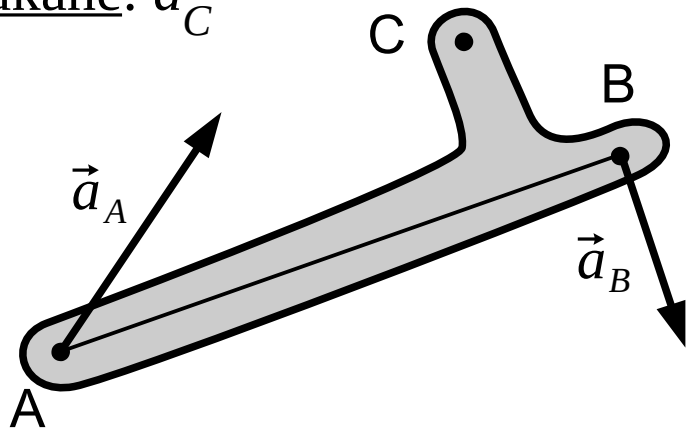

Metoda planu przyspieszeń

Przykład

Dane: $\vec{a}_A, \vec{a}_B$ + geometria

Szukane: $\vec{a}_C$

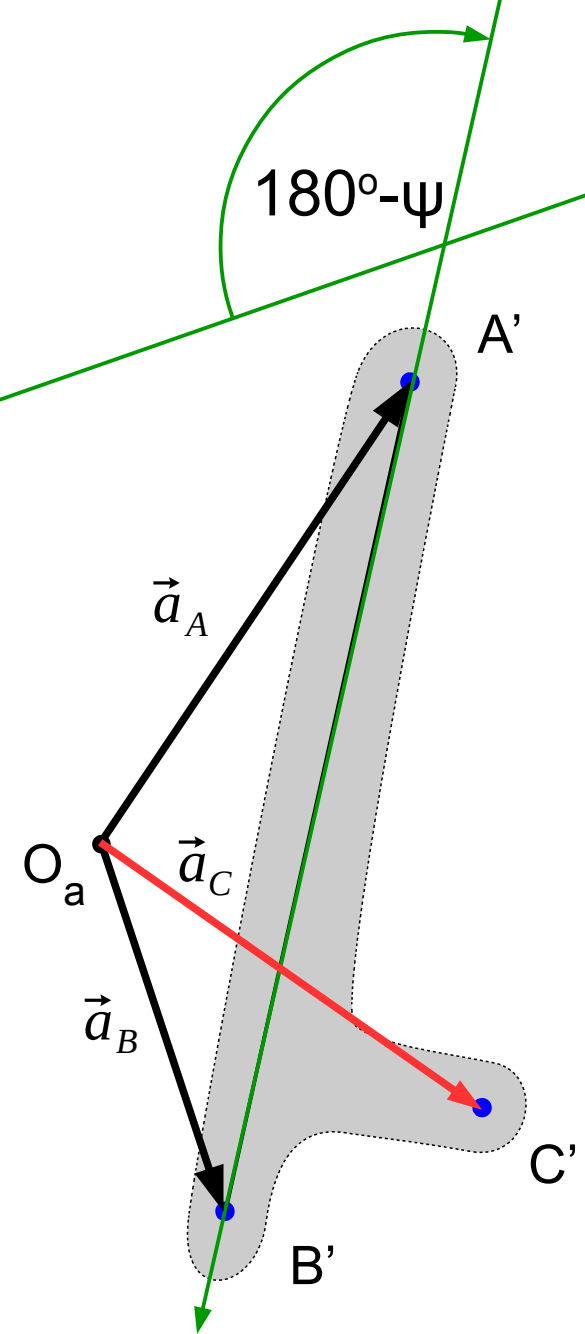
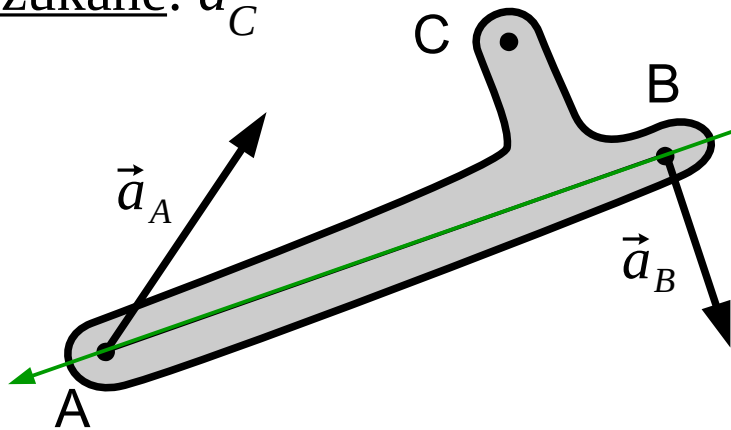
Przyspieszenia w skali, np.: 1cm $\rightarrow$ 1m/s²
Geometria w skali względem rozmiarów rzeczywistych

Metoda planu przyspieszeń

Przykład

Dane: $\vec{a}_A, \vec{a}_B$ + geometria

Szukane: $\vec{a}_C$

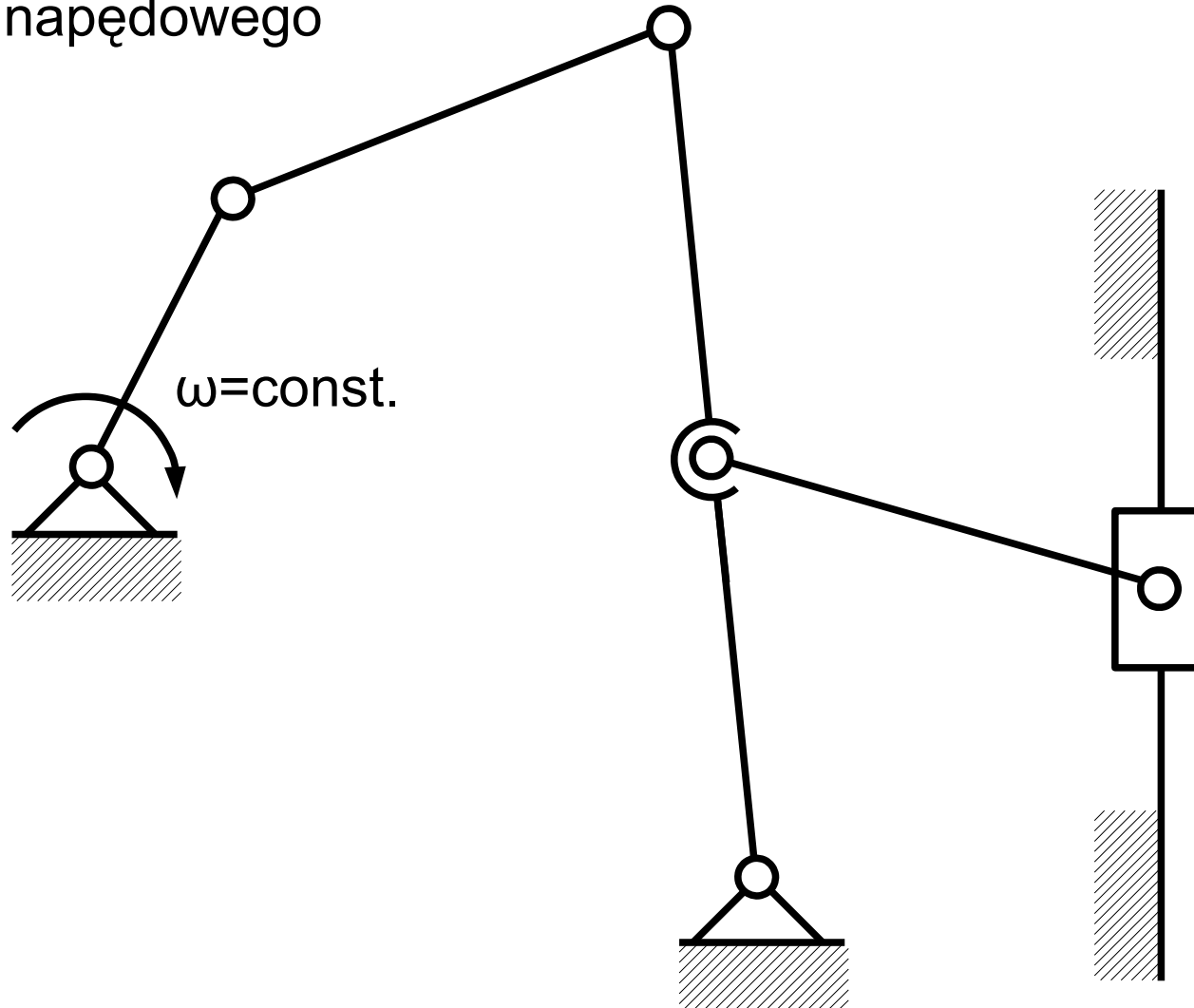

Przyspieszenia w skali, np.: 1cm $\rightarrow$ 1m/s²
Geometria w skali względem rozmiarów rzeczywistych

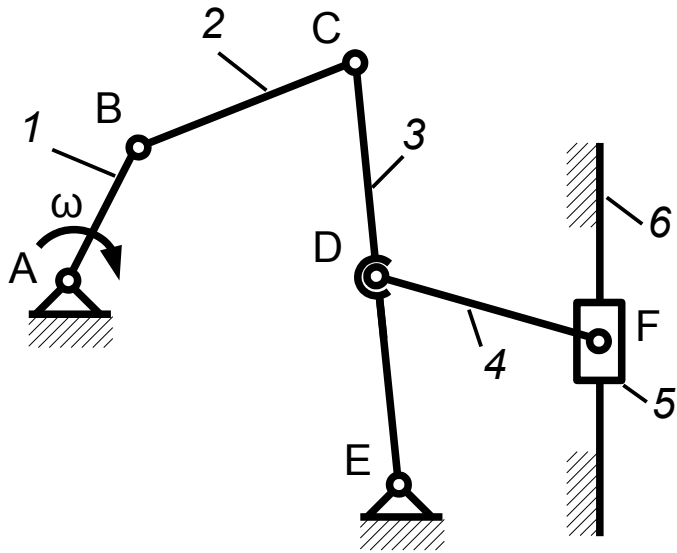
PRZYKŁAD

metody rozkładu oraz planu dla prędkości i przyspieszeń

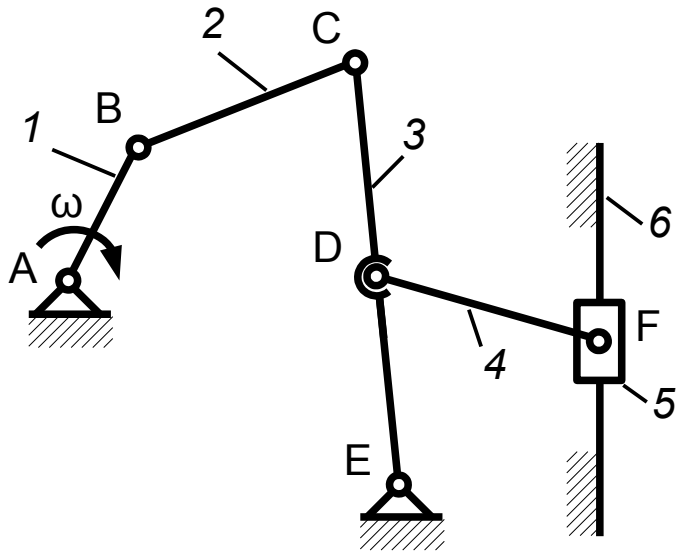
Dane: geometria, stała prędkość
kątowna członu napędowego

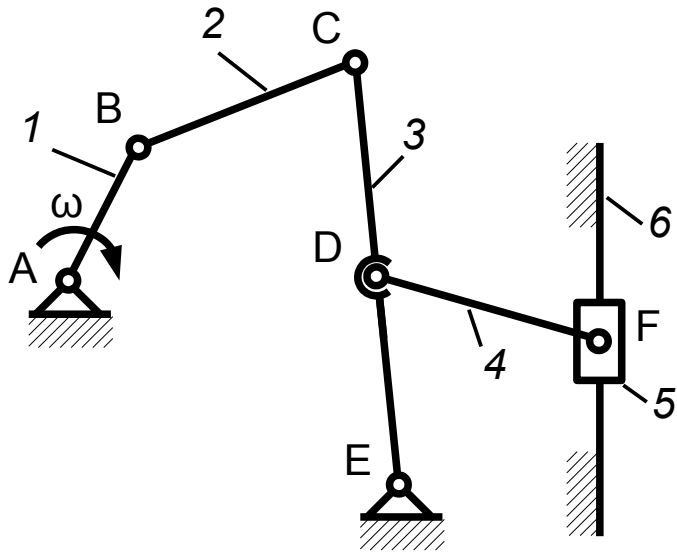
PRZYKŁAD

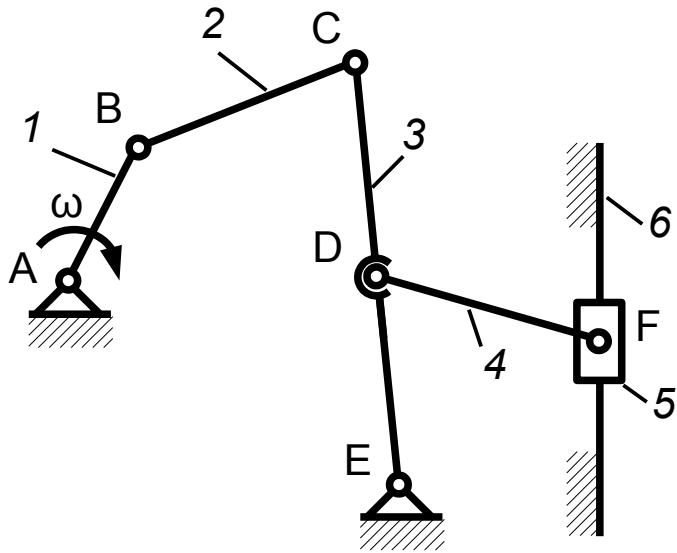
PRZYKŁAD

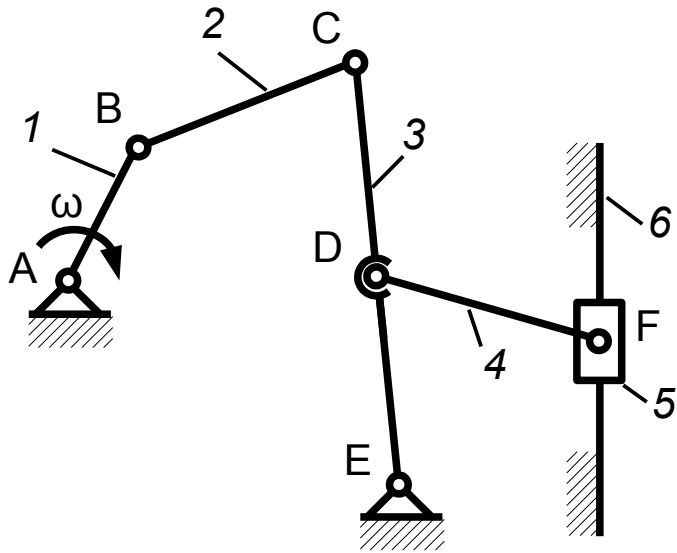
PRZYKŁAD

PRZYKŁAD

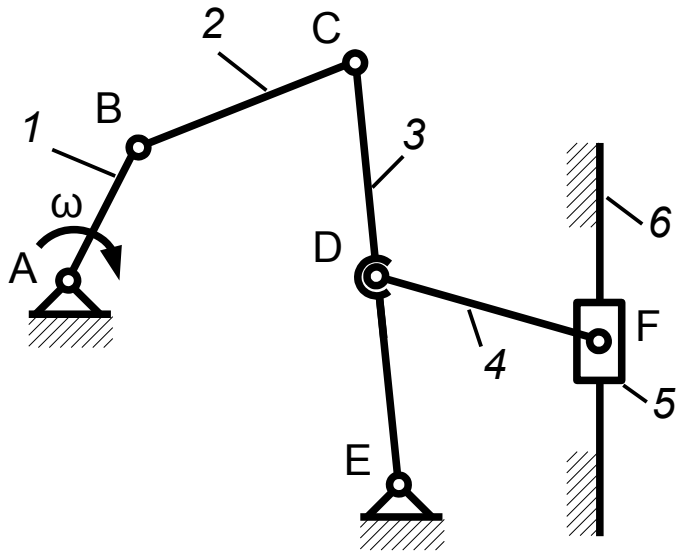

PRZYKŁAD

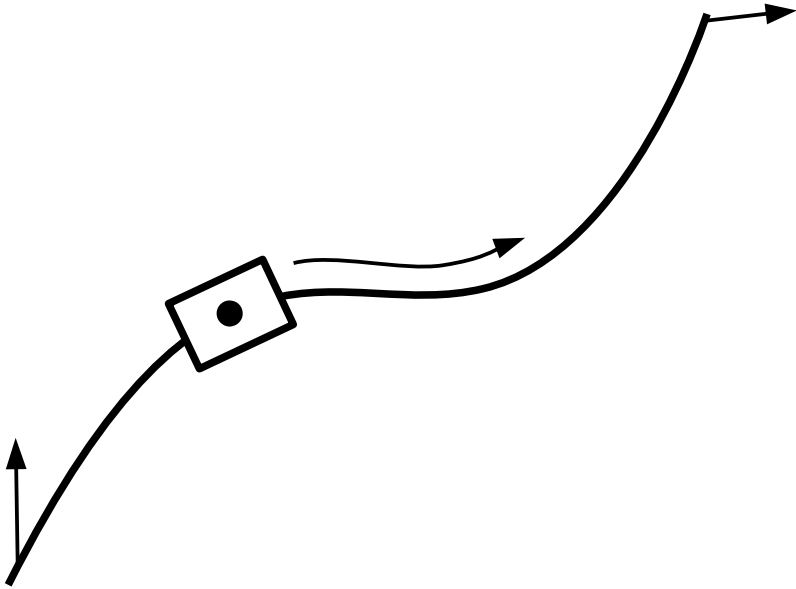

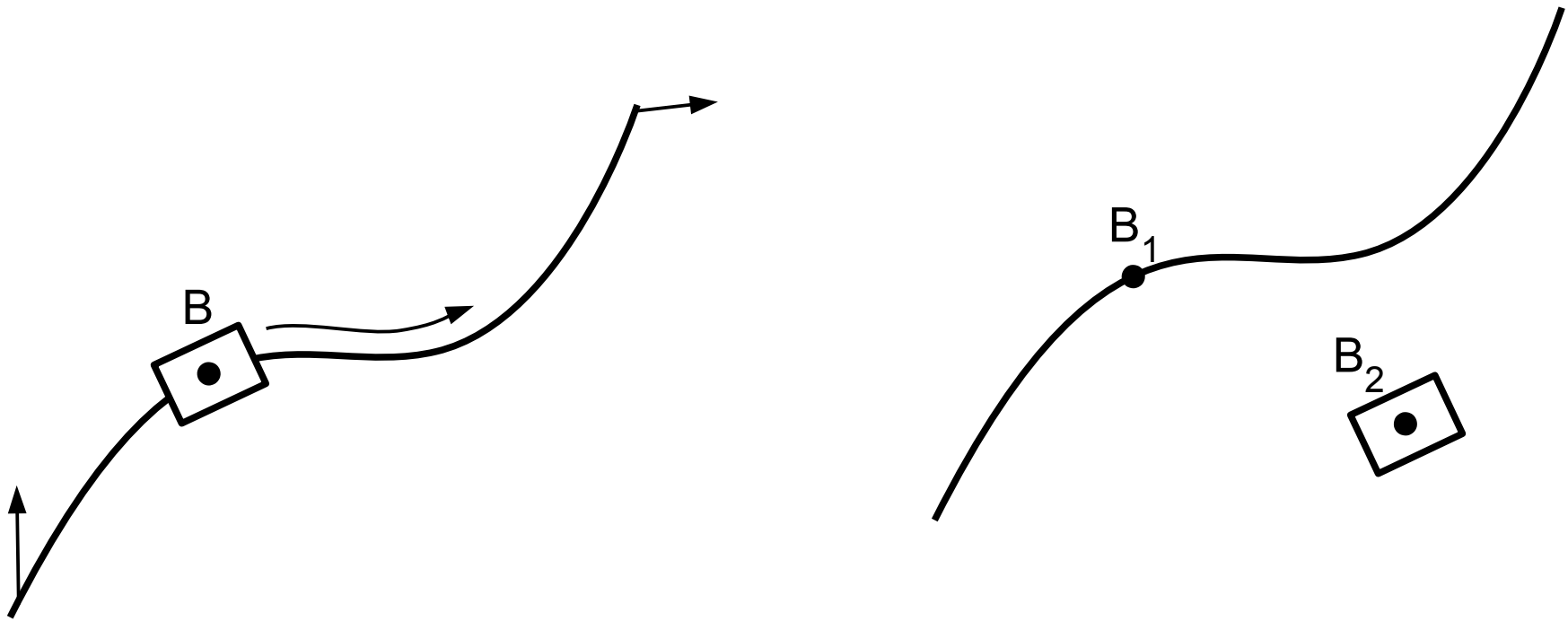
PRZYKŁAD

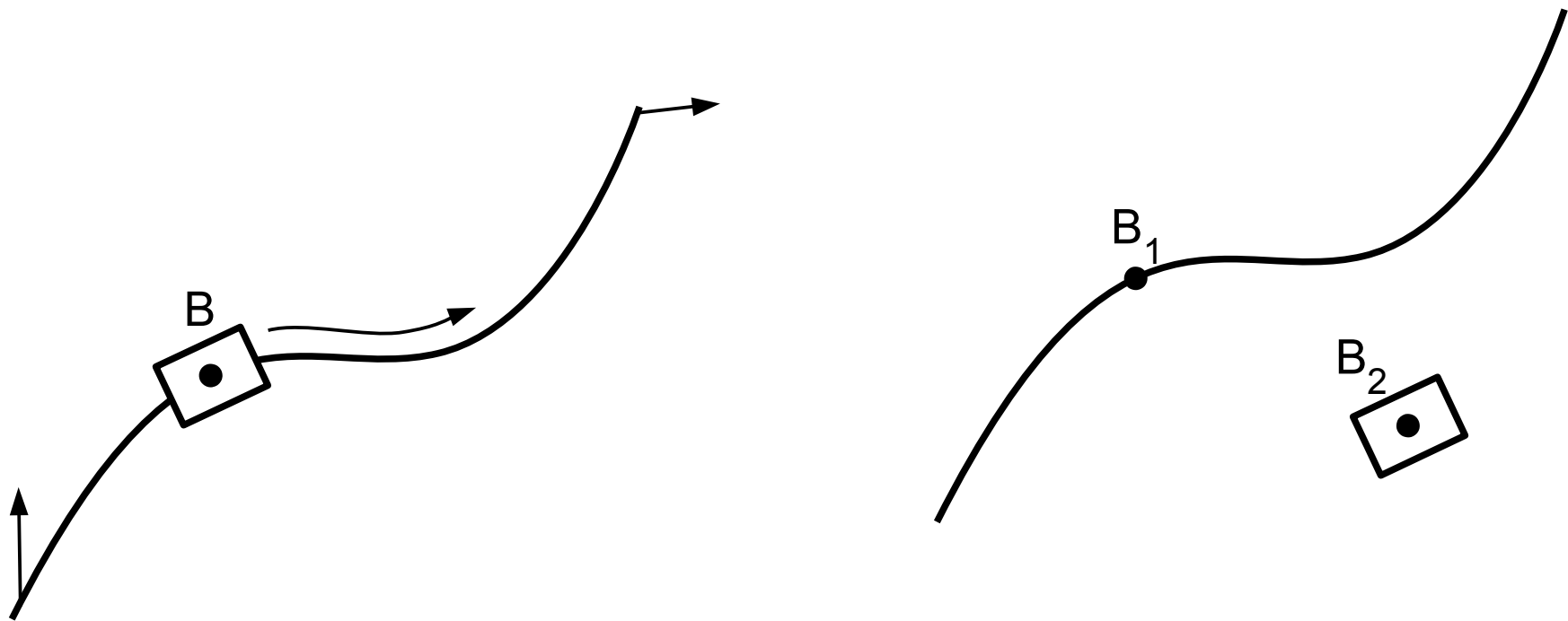
Prędkości w ruchu złożonym

Prędkości w ruchu złożonym

Prędkości w ruchu złożonym

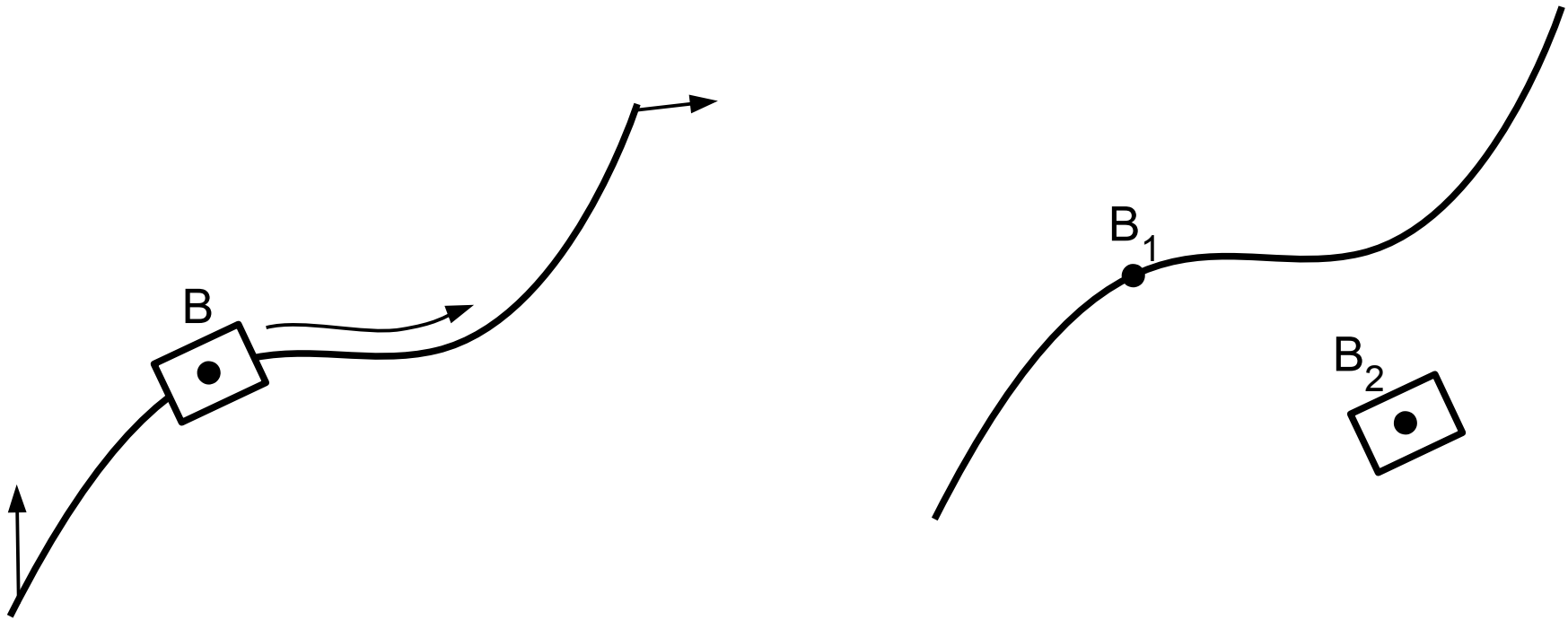
$$\vec{v}_{B_2} = \vec{v}_{B_1} + \vec{v}_{B_2 B_1}$$

Prędkość
bezwzględna
punktu B_2

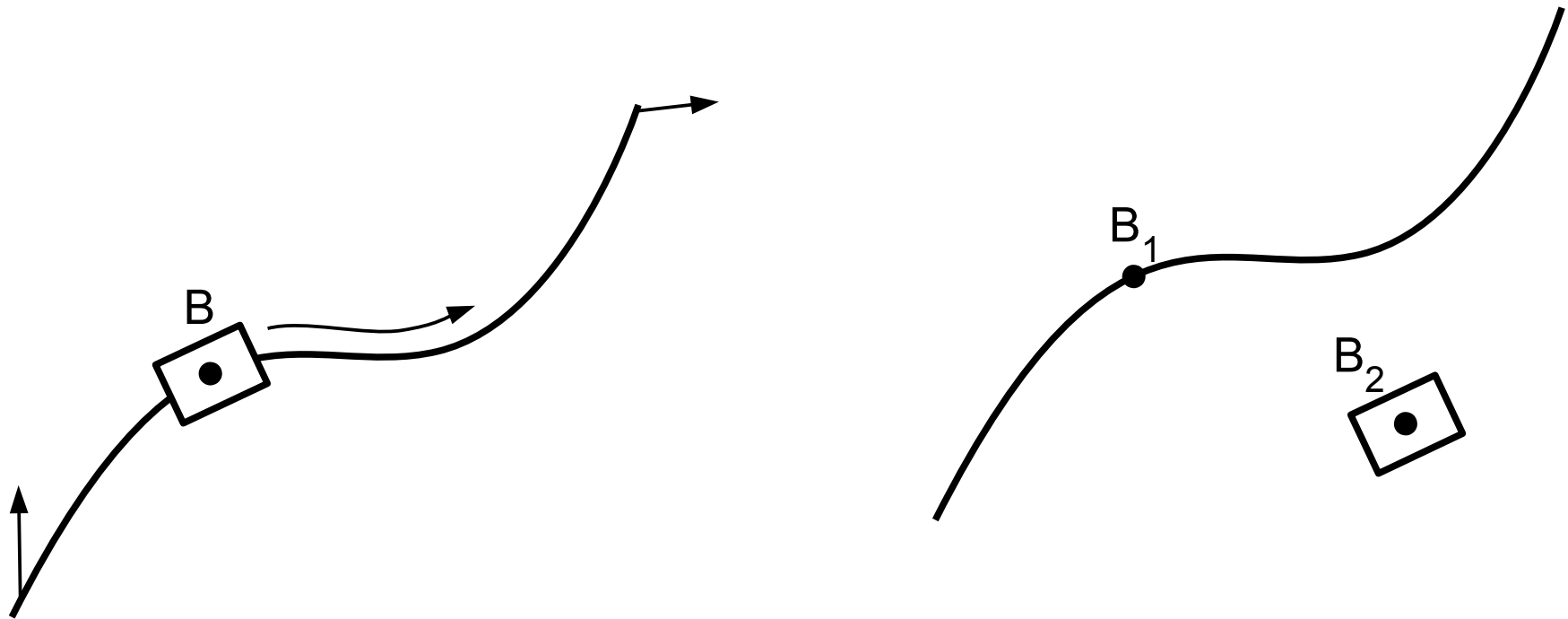
Prędkość
unoszenia
(prędkość
bezwzględna
punktu B_1)

Prędkość
względna

Przyspieszenia w ruchu złożonym

Przyspieszenia w ruchu złożonym

$$\vec{a}_{B2} = \vec{a}_{B1}^u + \vec{a}_{B2B1}^w + \vec{a}^c$$

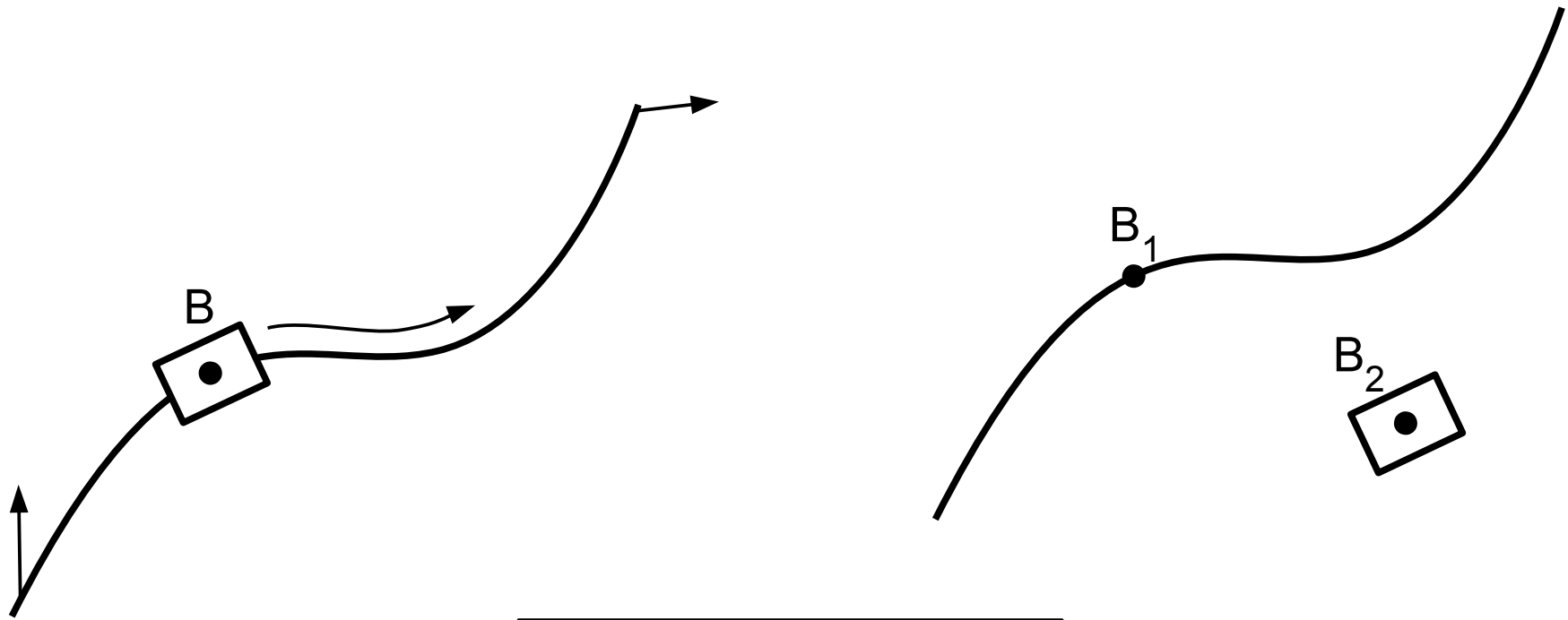
Bezwzględne przyspieszenie punktu B2

Przyspieszenie unoszenia (bezwzględne przyspieszenie punktu B1)

Przyspieszenie względne

Przyspieszenie Coriolisa

Przyspieszenia w ruchu złożonym

$$\vec{a}_{B2} = \vec{a}_{B1}^u + \vec{a}_{B2B1}^w + \vec{a}^c$$

Bezwzględne przyspieszenie punktu B2

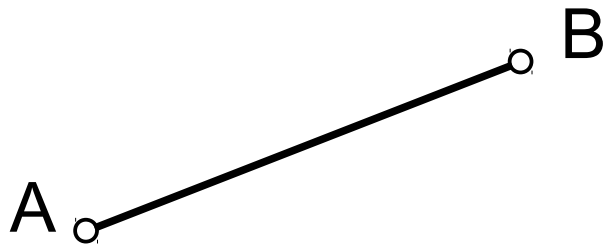
Przyspieszenie unoszenia (bezwzględne przyspieszenie punktu B1)

Przyspieszenie względne

Przyspieszenie Coriolisa

$$\vec{a}^c = 2 \vec{\omega}_u \times \vec{v}_{B2B1}$$

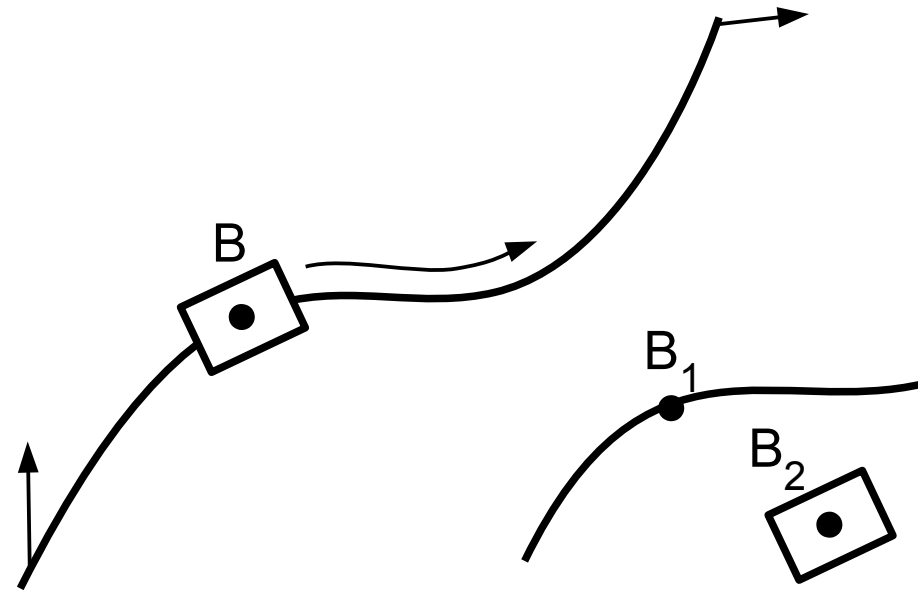
Metody rozkładu ruchu płaskiego

$$\vec{v}_B = \vec{v}_A + \vec{v}_{BA}$$

$$\vec{a}_B = \vec{a}_A + \vec{a}_{BA}$$

Ruch złożony

$$\vec{v}_{B2} = \vec{v}_{B1} + \vec{v}_{B2B1}$$

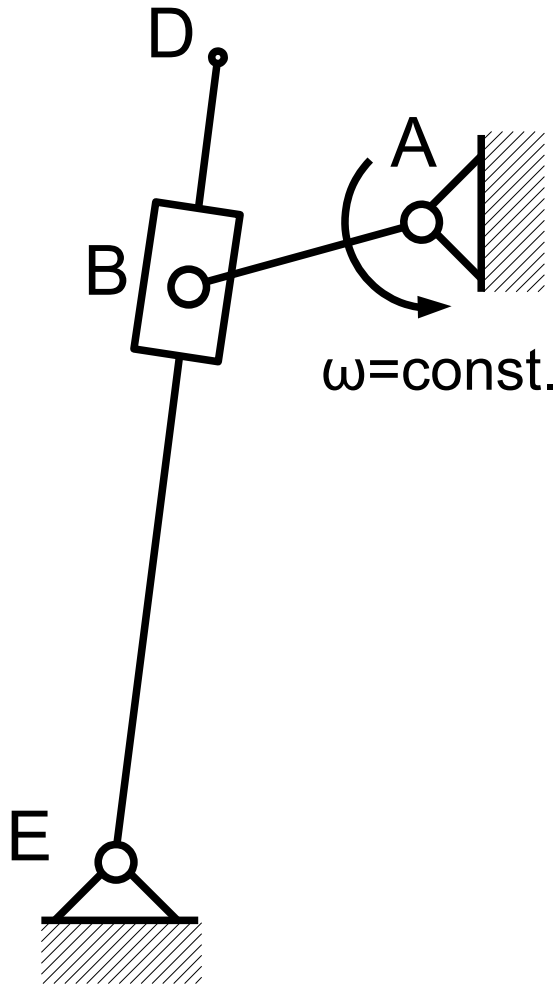
$$\vec{a}_{B2} = \vec{a}_{B1}^u + \vec{a}_{B2B1}^w + \vec{a}^c$$

Prędkości i przyspieszenia w ruchu złożonym

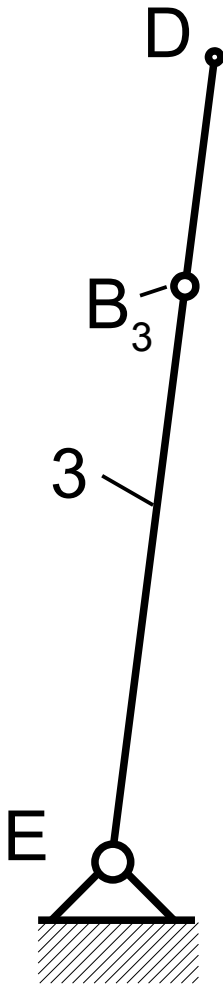
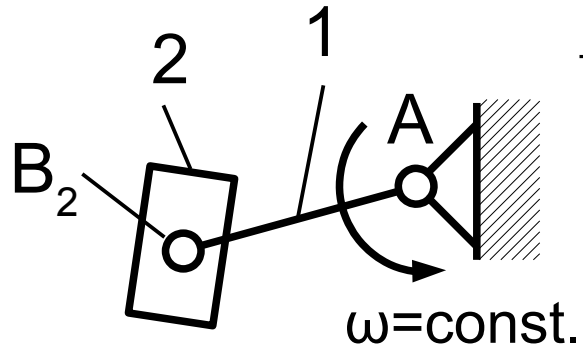
Przykład

Dane: geometria, prędkość
kątowna członu napędowego

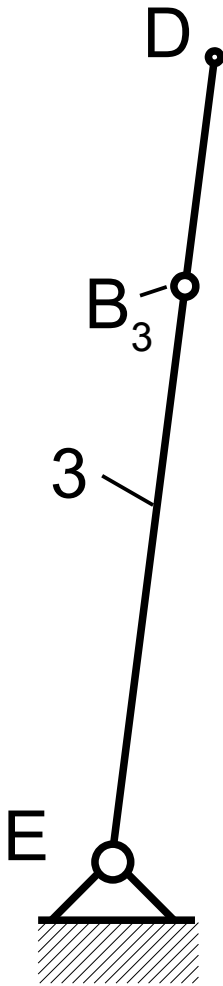
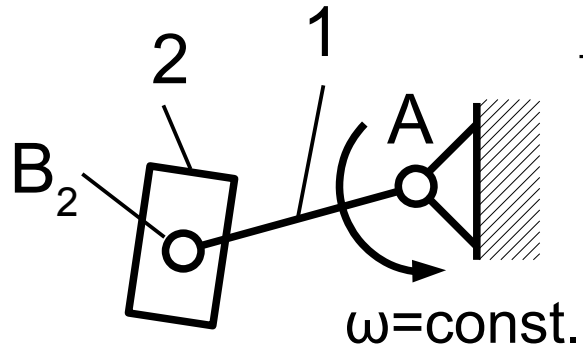
Prędkości i przyspieszenia w ruchu złożonym

Przykład

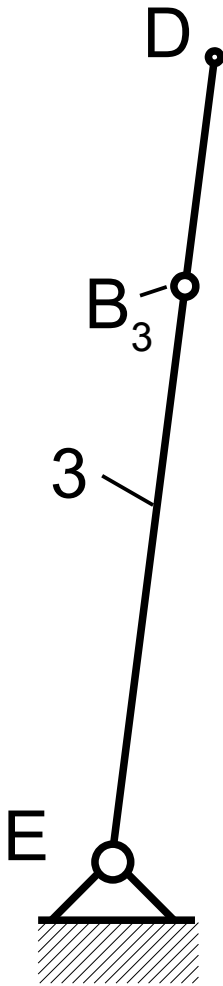
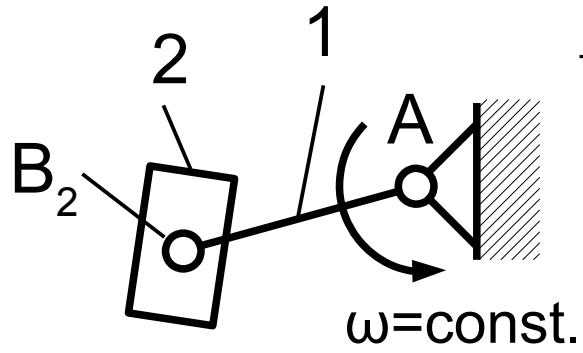
Prędkości i przyspieszenia w ruchu złożonym

Przykład

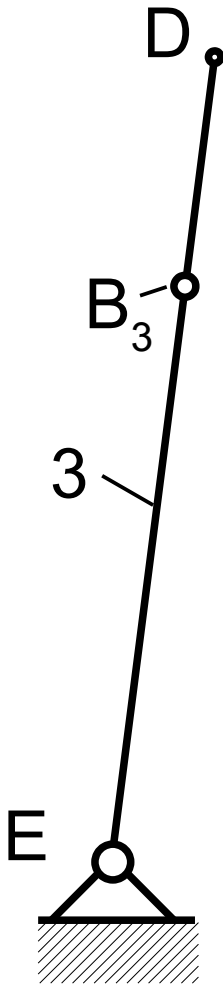
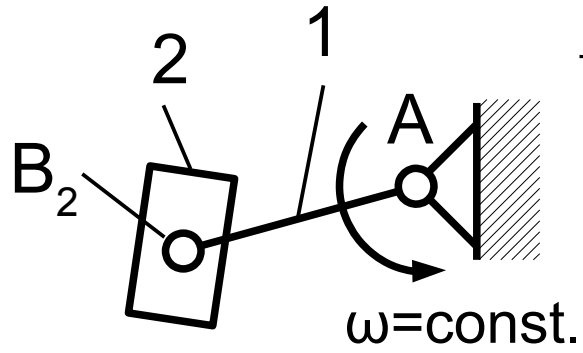
Prędkości i przyspieszenia w ruchu złożonym

Przykład

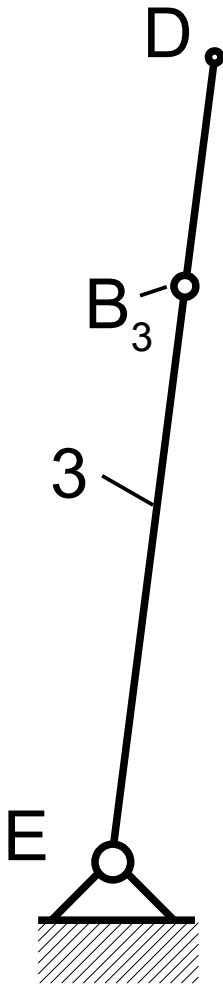
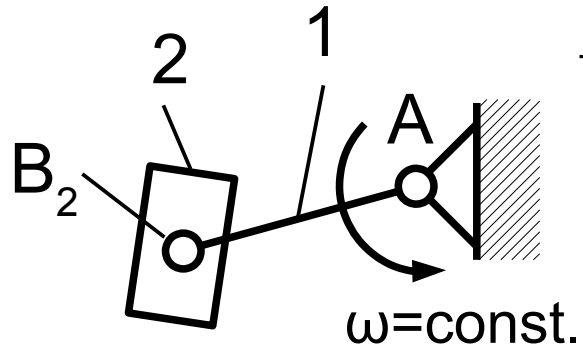
Prędkości i przyspieszenia w ruchu złożonym

Przykład

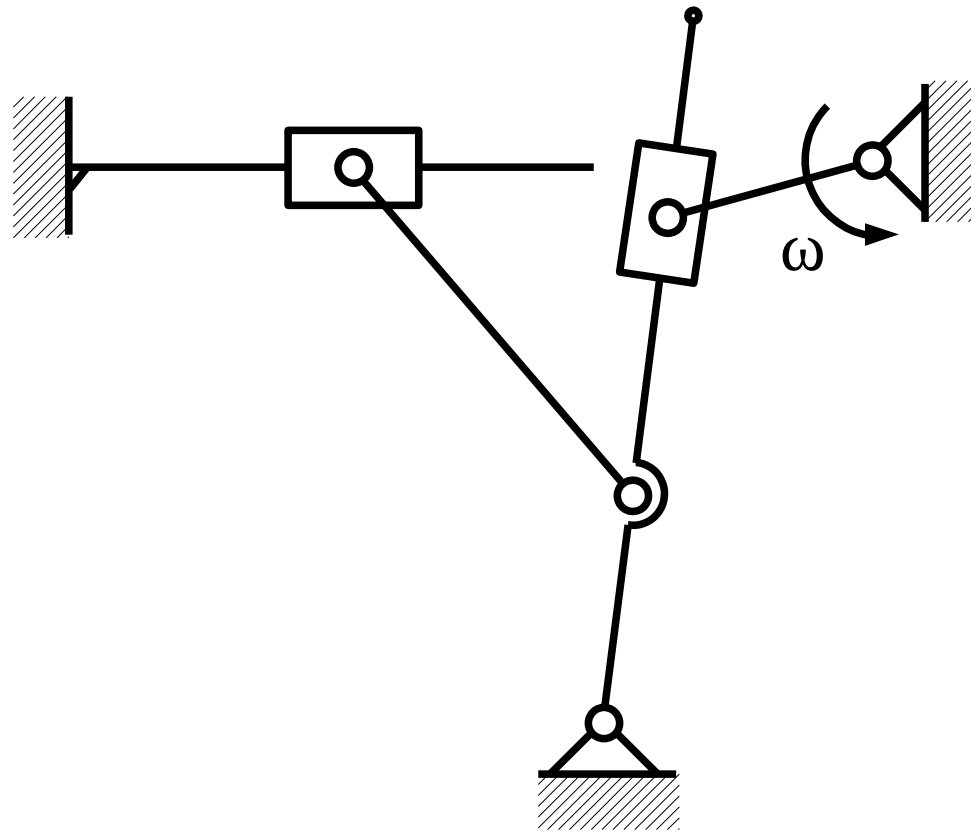
Prędkości i przyspieszenia w ruchu złożonym

Przykład

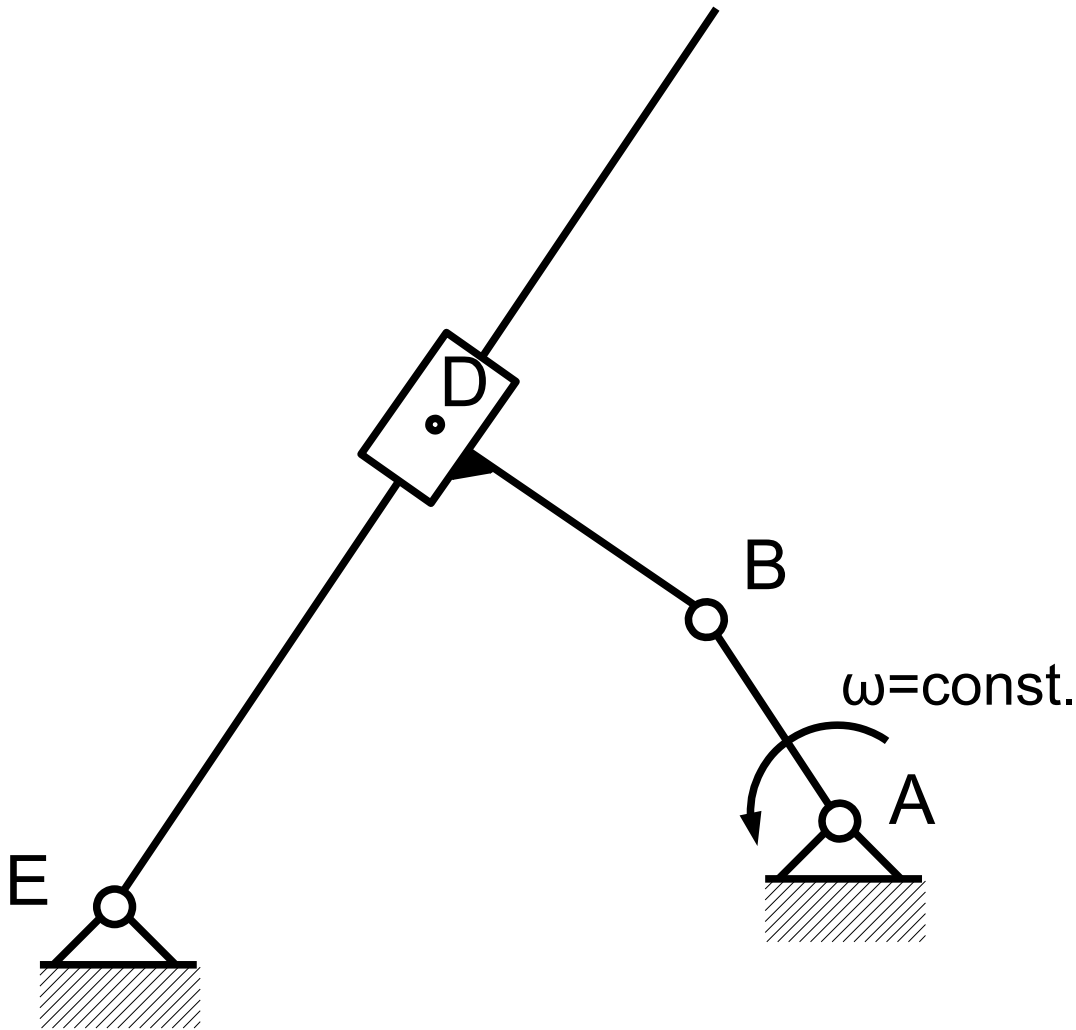
Prędkości i przyspieszenia

Przykład do projektów – rozwiązany w dodatku 1

Metoda rozszerzania członu

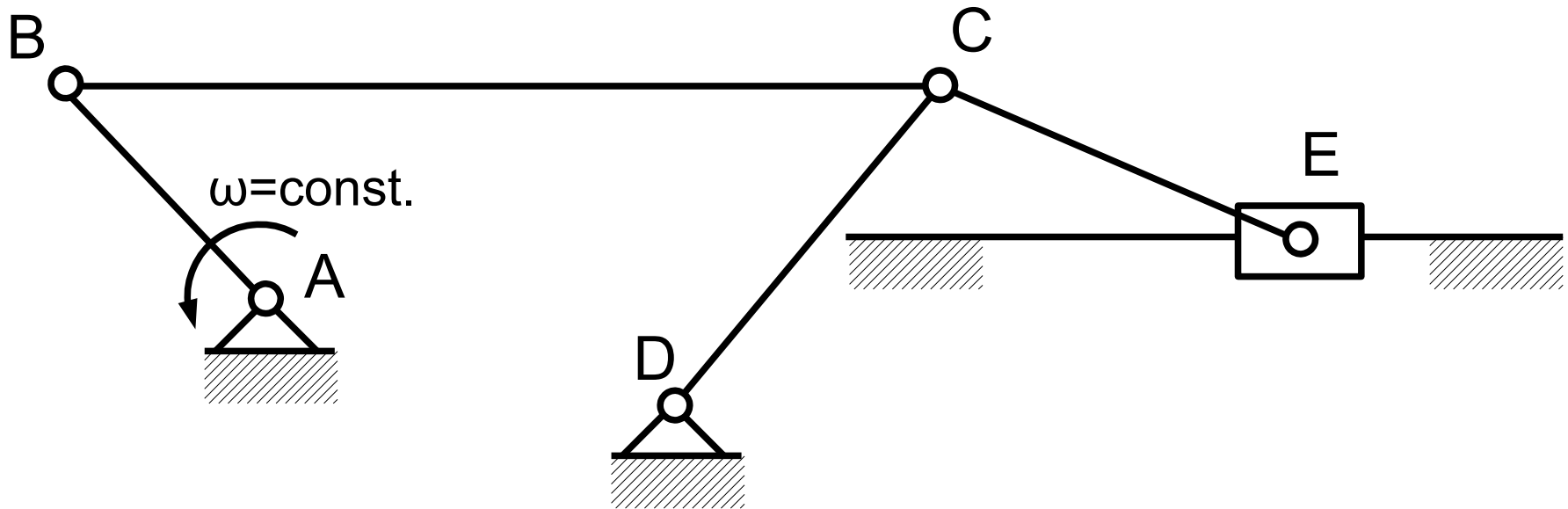
Przykład do projektów – rozwiązany w dodatku 2

Prędkości i przyspieszenia

Przykład – do ćwiczenia w domu

Prędkości i przyspieszenia

Przykład – do ćwiczenia w domu

